

EL MIRALL

Núm. 116

500 ptes./ 3'01 Euros.

Dossier

*El Pacte de Progrés,
un any després
(i II)*

Entrevista

*Celestí Alomar
«L'ecotaxa
representa la
solidaritat entre
la indústria
turística i l'espai»*

Semblança

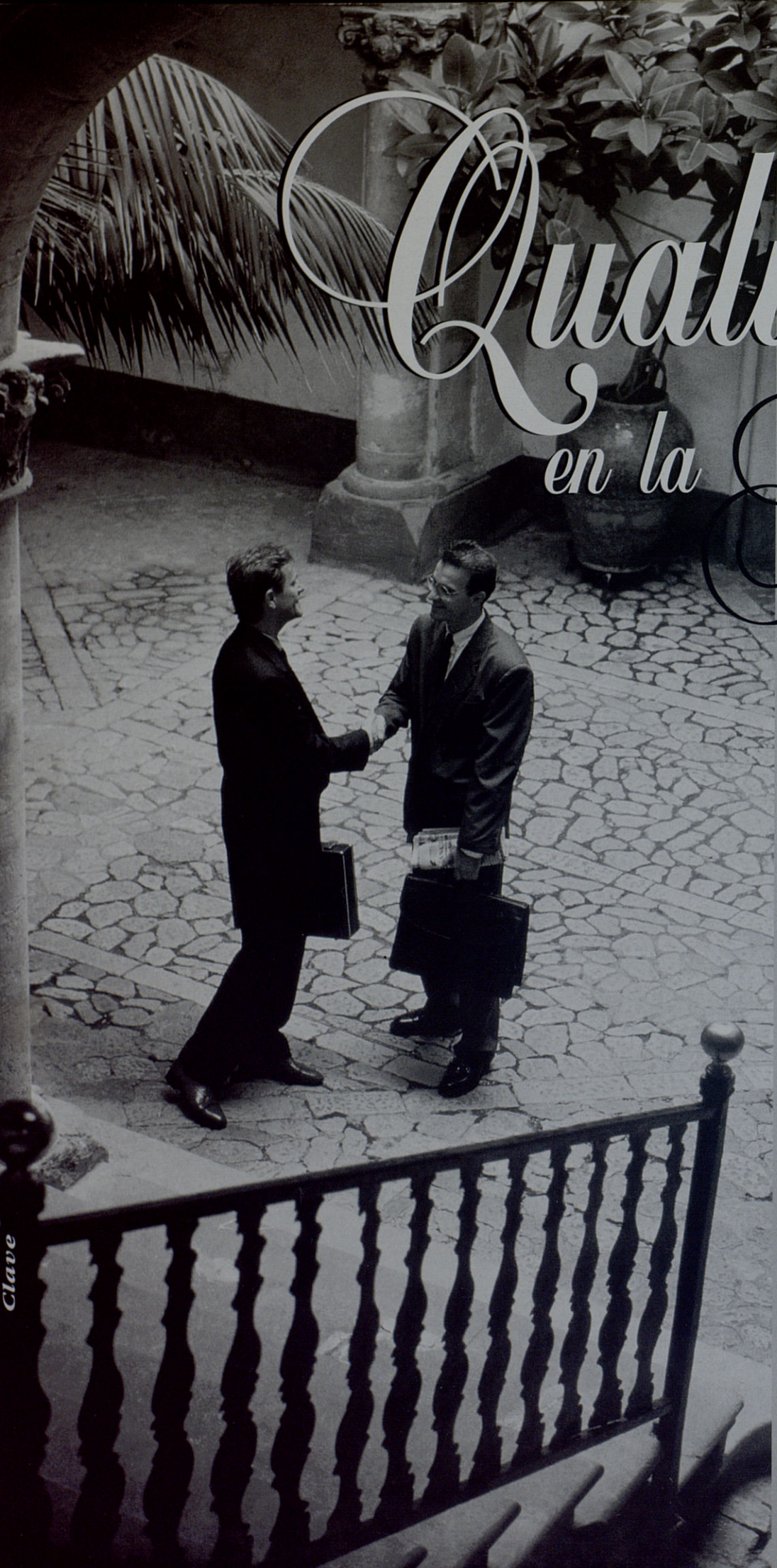
*Josep Sechi,
l'Alguer a
Mallorca*

Notes Literàries

*Què és poesia?,
de Martí Pol*

Seccions: itineraris • cinefàgia • art • llibres • la botiga

A black and white photograph of two men in suits shaking hands in a courtyard. The man on the left is holding a briefcase, and the man on the right is holding a folder. They are standing on a cobblestone path. In the background, there is a large potted plant and a stone archway. The title "Qualitat en la Gestió" is overlaid on the image in a large, elegant script font.

Qualitat en la Gestió

"SA NOSTRA" és una entitat de persones per a persones, gestionada sota els principis de qualitat total i sempre orientada cap a la satisfacció del client.

La confiança dels nostres clients és un estímul constant de superació. Per això, donam suport als sectors que generen benestar per a la nostra comunitat. Perquè les Balears són la nostra raó de ser.

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

EL MIRALL

REVISTA CULTURAL
Octubre de 2000 · Núm. 116

Edita:
OBRA CULTURAL BALEAR

Publica:
Associació EL MIRALL
C/ de la Impremta, 1, pral. 2a
07001 Palma
President: Ferran Gomila
Editor: Antoni Mir

Producció, administració i
publicitat:
C/ de la Impremta, 1, pral. 2a
Tel.: 971 72 59 37

Telefax: 971 71 93 85
Apartat de correus 179
07080 Palma

Delegació a Barcelona:
C/ de la Montcada, 20
(Palau Dalmaes)
08003 Barcelona

Delegació a València:
C/ de Moratin, 15
46001 València

Web i adreça de l'OCB
a Internet
<http://www.partal.com/ocb>
Correu electrònic:
ocb@ibernet.com

Director:
Gaspar Valero

Director adjunt:
Antoni Llompart

Redactora en cap:
Joana Mas

Secretari de redacció:
Tomeu Martí

Consell de redacció/
col·laboradors
Antoni Oliver
Biel Mesquida
Pere Rosselló Bover
Antoni Mir
Antoni Llompart
Joana Mas

Publicitat: Santi Adrover

Els articles publicats en
aquesta revista expressen
únicament l'opinió dels autors.

Coberta: Aina Mir
Fotos: Pep Pastor

Disseny: Marco Spinazzola

Maquetació i fotocomposició:
Ecogràfic

Impressió:
Xisco Arts Gràfiques
C/ del Baix Riera, 1-A, Palma
Tel.: 971 47 57 54

Dipòsit Legal: PM 10-1987

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5104879928

EDITORIAL

PREPOTÈNCIA, AMB ACCENT A LA E

4

DOSSIER

EL PACTE DE PROGRÉS, UN ANY DESPRÉS(I 2)

5

SEMBLANÇA

JAUME CORBERA: JOSEP SECHI, L'ALGUER A MALLORCA

18

NOTES LITERÀRIES

PERE ROSELLÓ BOVER: DEFINIR L'INEFABLE, ¿QUÈ ÉS POESIA?,
DE MIQUEL MARTÍ I POL

20

REPORTATGE

ANTONI OLIVER: LA CRISI DEL PACTE DE PROGRÉS, REALITAT O FICCIO?

22

ENTREVISTA

ANTONI OLIVER: «L'IMPOST TURÍSTIC REPRESENTA LA SOLIDARITAT ENTRE
LA INDÚSTRIA TURÍSTICA I L'ESPAI», AFIRMA CELESTÍ ALOMAR

25

CINEFÀGIA

MATÍAS VALLÉS: MÉS MARXISTES QUE MAI

36

TENDÈNCIES

ITINERARIS: GASPAR VALERO

ART: CRISTINA ROS

LLIBRES: BIEL MESQUIDA

LA BOTIGA: EL MIRALL

32

Prepotència, amb accent a la e

Editorial

Els esforços dels ministres catalans del Partit Popular per fer possible la inclusió de distintius autonòmics a les matrícules dels cotxes s'han estavellat contra l'obstinació del president Aznar i el nucli dur, centralista, que pren les decisions en el PP.

El Govern central d'Espanya, que es vanta de ser un dels estats més descentralitzats d'Europa i d'haver adoptat una Constitució que, en la pràctica, permet assolir graus d'autogovern equiparables als dels estats federals, demostra una vegada més la seva essència unitarista i rebutja el model territorial de matrícula, que és el vigent a la major part de països europeus, des dels federals (a Alemanya els cotxes identifiquen la ciutat i el *land* del propietari) fins als unitaris (a França la matrícula inclou la xifra que identifica el departament d'origen).

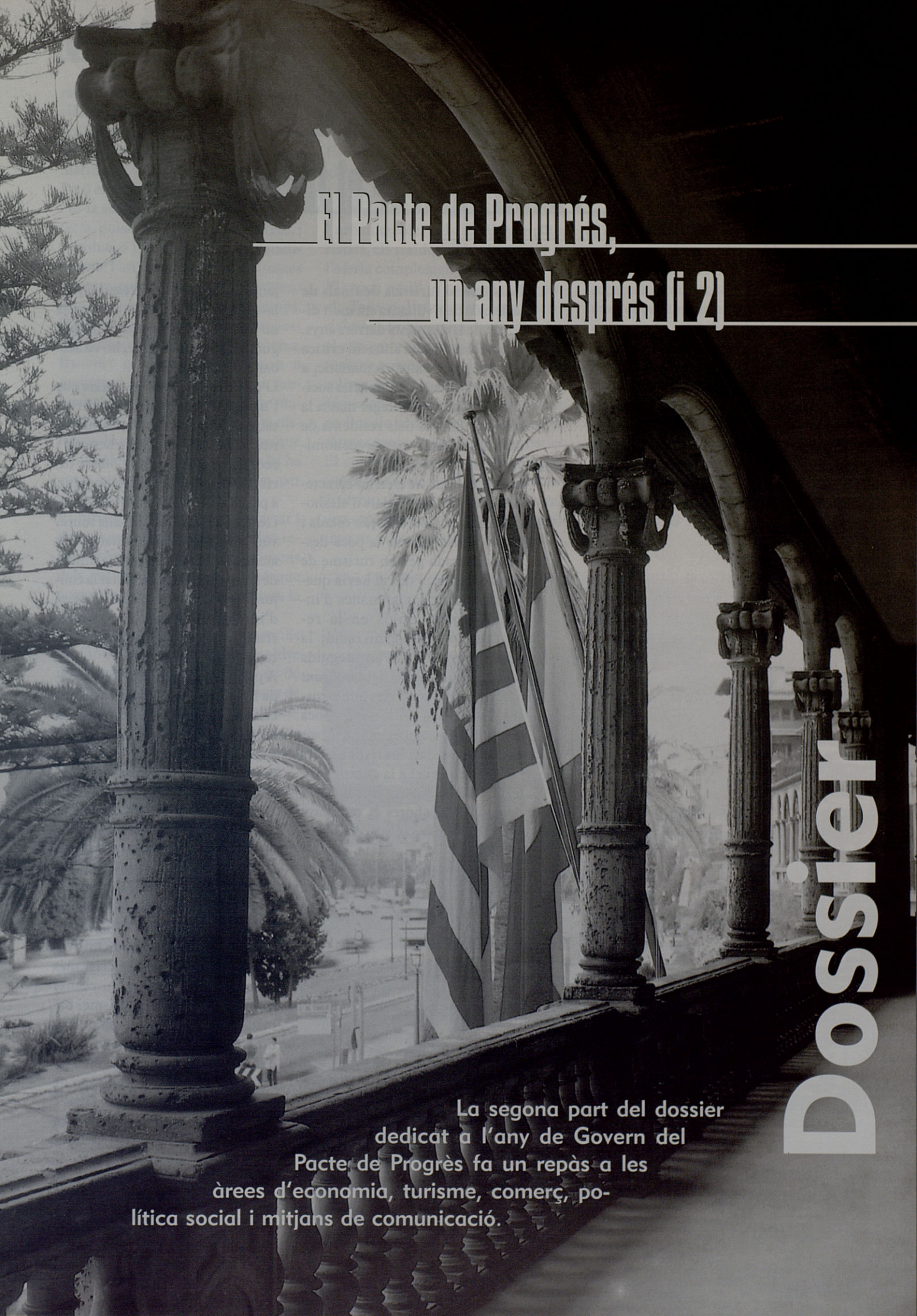
El laconisme loquaç del president (*no hablo de chapas*) no ens ha d'amagar la importància simbòlica de la decisió que ha adoptat. Joan F. Mira ha dit que les batalles per la identitat es guanyaran o es perdran en el terreny dels símbols.

Aznar no és aquell jove joseantoní que el 1978 advertia del potencial dissolvent de la inclusió del terme «nacionalitats al text de la Constitució. Però els eixos de la seva idea d'Espanya continuen essent, i ho demostren els fets, nítidament orteguians. Si a les conviccions pròpies s'hi afegeix la seva popularitat, sobretot als territoris monolingües de l'Estat, i la majoria absoluta del PP al Parlament permet convertir-les en tinta de BOE sense por a les pressions dels nacionalismes més forts (el gallec, el basc, el català), res no atura de moment una ofensiva centralista que ha sabut trobar suport a l'exterior i desperta entusiasme en bona part de la població espanyola.

D'altra banda, la idea nacional, en aquest cas l'espanyola, pot actuar de cortina de fum en moments de crisi. Quan resulta evident el final del cicle econòmic expansiu, pugen la inflació i els tipus d'interès, l'euro entra en caiguda lliure i augmenten alhora la cotització del dòlar i el preu del petroli; quan es mobilitzen grups socials com els pagesos, comerciants, transportistes; quan el terrorisme torna a ser una realitat quotidiana i sagnant; l'agitació nacionalista resulta útil per crear consens social a bona part d'Espanya.

El nacionalisme català no ha deixat passar per alt una provocació massa evident, que ha servit a la coalició CiU per marcar distàncies aparents amb el partit d'Aznar i Vidal-Quadras, i també de Piqué i Birulés. A les Balears, el bloc de Progrés s'hi ha oposat amb claretat. I encara que la crida a col·locar adhesius, com el CAT o IB, hagi tengut un seguiment tebi, potser entre d'altres motius perquè molta gent no troba sentit a posar-lo quan majoritàriament la seva matrícula diu PM o IB, la E imposada de forma prepotent i exclouent és una decisió que caldrà modificar a la curta o a la llarga.

En un moment en què els ciutadans de les Balears no tenen potestat per decidir en matèries tan sensibles com la gestió aeroportuària o la política sanitària, i el govern central abusa del control que exerceix sobre els recursos fiscals generats en aquest país per dur el govern autonòmic contra les cordes i imposar polítiques contràries als compromisos electorals de l'esquerra i els nacionalistes, potser cal revisar les estratègies d'actuació política del pentapartit que governa al Consolat de la Mar i als tres consells insulars. La partida dels símbols es juga amb cartes marcades i la manca de solucions als problemes de les Balears abans podria passar factura als governs d'Antich, Munar, Barceló i Costa que a l'executiu d'un Aznar que juga amb decisió la carta de la deslleialtat institucional, la invasió competencial i l'asfíxia financera.

El Pacte de Progrés,

un any després (i 2)

Dossier

La segona part del dossier dedicat a l'any de Govern del Pacte de Progrés fa un repàs a les àrees d'economia, turisme, comerç, política social i mitjans de comunicació.

És molt urgent reestructurar el turisme

MATEU PICORNELL

La situació turística de finals de la dècada dels vuitanta era molt diferent de la d'aquests darrers anys. Hem passat d'una situació crítica del sector, de caire crematístic, a una nova situació d'impactes socials que comença a ofegar massa la qualitat de vida dels residents de dret, amb gran bonança econòmica per al sector.

Recordem quines eren les característiques més particulars d'aleshores: un preu molt baix per estada i com a conseqüència la poca despesa generada per un turisme de baixa qualitat; l'oferta havia quedat obsoleta per una manca d'inversió de beneficis en la remodelació i modernització; la mala imatge turística aconseguida per algunes zones, la dels *hooligans* a Magaluf i les seqüeles que arrossegava Eivissa de la seva època *hippy*; la forta competència d'espais nous de destinació turística a tota la Mediterrània i a la quarta perifèria; l'excés d'oferta enfront de la demanda. Aleshores es calculava que sobraven 50.000 places d'allot-

jament (el sector empresarial parlava de saturació, cosa que ara ja no fa); i a més, per a més inri, la guerra del Golf, el 1991, ho va acabar d'empitjorar.

D'una situació en què pareixia que l'única solució era renovar-se estructuralment o morir, en què era necessari i urgent reestructurar i reordenar globalment l'oferta turística, es passà molt ràpidament, a partir de 1993, a l'oblit de la crisi i les 50.000 places que abans sobraven passaren a ser deficitàries per atendre un gran i sobtat increment de la demanda. Havia bastat la conjuntura d'una sèrie de fets bèl·lics i d'inseguretat a països i zones turístiques competidors i la bonança econòmica a Europa.

A partir d'aquí l'oferta i la demanda han crescut en espiral i s'ha iniciat un nou procés de crisi de caràcter ambiental i social i, fins i tot, es podria parlar de l'inici d'una etapa de neobalearització.

Aquesta recent i ràpida evolució ens ha deixat una sèrie d'incògnites dignes de profunda anàlisi i interpretació, com poden ser: va ser massa anticipat el final de la crisi 1988-1993?; fou la solució ideal i definitiva per al turisme el pas tan ràpid d'una oferta sobrant a un excés de demanda?; no hauria estat més interessant una crisi més progressiva i llarga per a un canvi estructural i global del turisme? Sabem, però, que sempre ha predominat el «pa per avui i fam per demà» i que les solucions més racionals normalment no passen de ser pura teoria que ja no fa falta. No obstant això, la crisi provocà una sèrie d'actituds positives, per qüestions de mercat fou època de reflexió, estudi i anàlisi sobre la necessitat d'una major qualitat i competitivitat. La nova conjuntu-

En matèria de turisme es podria parlar d'una etapa de neobalearització.

ra va permetre un increment substancial del preu de l'estada i l'inici d'un procés de rehabilitació, modernització i embelliment d'algunes façanes marítimes.

Però el turisme ara està en perill greu i és la societat resident la que en detecta, nota i rep els efectes negatius, i l'evolució incrementa la insostenibilitat. Fan falta mesures polítiques urgents, conscients, serioses i valentes. Ja no es pot perdre més temps. Turisme no és tan sols fer un impost per dormir a hotels, mal dit ecotaxa. És cert que una taxa, cànon o gravamen turístic amb finalitat ambiental és necessari, però fet de manera correcta i justa en lloc de la disfressa de taxa que es vol aprovar, que sembla feta amb els peus. Però hi ha coses més urgents i necessàries per salvar el turisme.

El turisme ja afecta tota la societat i els seus problemes ja no es poden resoldre sectorialment o amb el consens dels sectors empresarials, sinó que aquest consens ha de ser amb tota la societat.

Actualment, hi ha tres tipus de perills més importants que fa falta resoldre de manera urgent. El primer és de caràcter estructural i conseqüència de l'evolució anàrquica, sense cap planificació equilibrada i resultat d'antigues seqüeles que ho han posat cada vegada més difícil.

És urgent reestructurar el turisme i ordenar correctament els espais turístics i la seva oferta. Tenim un POOT tan mal fet que no ha servit per a res, no es respecta i fins i tot els municipis se'n burlen. Sembla mentida que encara hi hagi en vigor una Llei general turística que té efectes negatius, és urgent derogar-la, ja que tots sabem

que és una llei tapadora inventada pel PP per esquivar certes traves del POOT i així permetre alguns negocis. És necessari i urgent refondre la legislació sobre aquest tema en una sola i nova llei general que abraci també la planificació dels espais, en sòl urbà i urbanitzable, i els allotjaments turístics, els residencials, els usos i tota l'oferta complementària.

El segon perill té un caire conceptual. Tant políticament com sectorialment hi ha molta confusió sobre el concepte turisme. Per a molts el turisme només són els hotels, els quals sobren, però els edificis residencials es poden construir il·limitadament, en lloc de considerar la capacitat de càrrega conjunta en els espais turístics. El concepte que hom té del turisme com a indústria o activitat econòmica és erroni. El turisme és un servei amb una capacitat immensa de generar activitats econòmiques i de negocis,

però també una multitud de paràsits. El turisme és patrimoni social, ja que entre tots absorbim les *externalitats* i en són directament beneficiats els turistes i els sectors empresarials, sense *internalitzar* la part dels costos ambientals.

El tercer perill és de tipus conjuntural. La conjuntura favorable que hi va haver arran dels fets bèl·lics i d'inseguretat a certs països i zones turístiques es pot tornar nova competència una vegada estabilitzada la situació. Cal preparar-se amb qualitat competitiva per vèncer-la. Però qualitat turística no és fer hotels de 4 i 5 estrelles o afegir noves alternatives a l'oferta que ja tenim dins un turisme que cada vegada ofega més els ciutadans i que es destrueix a si mateix.

***Mateu Picornell és geògraf i professor de la UIB**

SYP CONSUM

PRIMERA CADENA MALLORQUINA DE SUPERMERCATS

TELÈFON D'ATENCIÓ AL CLIENT: **902 42 42 60**

Comerç: accions valentes i enfrontament amb l'Administració central

AGUSTÍ BARÓ

Després de més d'un any de gestió del Pacte de Progrés cal plantejar-se quins han estat els avanços pel que fa al comerç

L'enfrontament amb el Govern espanyol està servit amb els dos recursos d'inconstitucionalitat contra el decret de liberalització d'horaris comercials i el que estableix la possibilitat d'instal·lar benzineres als recintes de les grans superfícies.

L'activitat comercial a les nostres illes ocupa entorn d'un 20% de la població treballadora, més o menys 60.000 persones, de les quals prop del 40% ho fa per compte propi. Si observem l'adscripció d'aquestes persones com a ocupades en el comerç a l'engròs, en el comerç al detall (grans superfícies i comerç tradicional), o com a representants, agents comercials etc., ens podem adonar que la defensa de l'activitat comercial tradicional, la lluita per evitar la competència deslleial, cercar la cohesió social,

caminar cap a una economia productiva i plantejar estratègies de compensació de la insularitat, són tasques que mereixen especial atenció en la seva gestió.

Gestionar els valors, els horitzons, els principis bàsics que regeixen l'acció comercial a les nostres illes no pot ser una tasca senzilla, i menys podem esperar que es resolgui en un tres i no res, sobretot quan parlem de qüestions d'hàbits que sofreixen l'embat globalitzador d'un món en el qual cal pair i respectar el dret a la diferència, a la diversitat.

No hauríem de deixar que el món es convertís en una mercaderia i menys que les mercaderies que hi ha en el món ens privin del mercadeig. L'activitat comercial al llarg de la història ha estat una de les ocupacions humanes que més progrés, en el sentit estricte de la paraula, ha aportat a la societat i curiosament la revolució tecnològica, de comunicació, d'informació que viu la humanitat ens qüestiona la possibilitat d'una involució que ens privi de compartir l'experiència de viure.

A més d'un any de gestió del Pacte de Progrés, en qüestió de comerç, i en altres qüestions, cal plantejar-se quins han estat els avanços, quins han estat el processos positius que s'han engegat i quines millores s'han generat.

Enumerar les activitats dutes a terme en qüestió de comerç a la nostra comunitat, amb més o menys encert, pel Pacte de Progrés fins ara pot resultar, si més no, il·lustratiu dels propòsits de la gestió progressista.

Certament, l'acció més valenta fou la publicació de la moratòria comercial, a la qual precedí l'elabo-

ració de l'avantprojecte, avui a punt d'ésser aprovat pel Parlament de les Illes Balears, de llei d'ordenació de l'activitat comercial a les Balears. Un avantprojecte de llei de comerç que coincideix amb la publicació, arreu de l'Estat espanyol, entre d'altres, dels decrets de liberalització d'horaris comercials i que estableix la possibilitat d'instal·lar benzineres als recintes de les grans superfícies; dos decrets que a més de provocar la presentació de dos recursos d'inconstitucionalitat plantegen mobilitzacions, si més no per la transcendència social que provoquen els seus subjectes. La liberalització dels horaris comercials plantejada pel govern de l'Estat planteja la confrontació de propòsits; argumenta, entre d'altres, la defensa dels interessos dels consumidors i la garantia del lliure mercat i oblida el deure de la funció pública de garantir la possibilitat d'exercir aquest lliure comerç. La possibilitat d'instal·lar sortidors de benzina als recintes de les grans superfícies pot ser no ens hauria de preocupar gaire, només s'afavoriria encara més l'accés a aquests centres d'esbarjo; emperò la benzina també s'ha convertit en un element que enceta passions i agreuja les economies minoritzades. Decretar la possibilitat d'afegir usos comercials en l'assumpte dels carburants, quan les nostres illes pateixen una situació de monopoli en aquesta qüestió, que atenta la llei estatal d'hidrocarburs mateixa, la qual garanteix i defensa la lliure competència, no deixa de semblar un acte d'irresponsabilitat. Les Balears tenen transferides les competències en comerç interior, per la qual cosa poden legislar en la matèria i ho està fent. Espanya té com-

petència absoluta en planificació general econòmica i decreta. Segur que la qüestió es resoldrà amb un exercici de sobirania nacional.

Fer ressuscitar la carn i retardar l'inici de les rebaixes d'estiu va engegar polèmica entre l'opinió pública; emperò donà resposta a la voluntat dels sectors implicats, els quals, en participar de les decisions, ensopagaren, sense voler-ho, amb la manca de coneixement que tenim de nosaltres mateixos i oblidaren el respecte a l'altri i a la realitat pluriinsular balear.

Les línies d'ajuts a la indústria, al comerç i a l'artesania impulsades pel Pacte de Progrés, malgrat l'empremta continuista, envida clarament a possibilitar la modernització de les empreses, la innovació tecnològica i l'exportació de productes i prioritza la dinamització associativa sectorial, sense privar la possibilitat de satisfer necessitats i de premiar les mesures de qualitat en la gestió empresarial.

El gran repte llançat pel Pacte de Progrés en aquest primer any d'exercici entorn del món comercial i l'univers empresarial en general ha consistit a estimular la creació d'un context transparent. Així, també ha proporcionat l'assistència necessària, ha estimulat converses entre diferents entitats, grups i persones dels diversos sectors empresarials i ha plantejat l'oportunitat a tots de ser innovadors i participants.

La tasca per al futur més proper consisteix a confiar menys en els siste-

mes d'informació, desenvolupar més les comunicacions personals i identificar quins són els veritables agents del canvi capaços d'aportar-hi valor afegit. Al mateix temps, consisteix a fer un gran esforç en la coordinació dels projectes de progrés i assegurar-

L'acció més valenta fou la publicació de la moratòria comercial

ne la coherència. Cal recuperar el concepte d'emprenedor. Cal possibilitar la diversificació econòmica necessària per, al costat del monocultiu del turisme, sobreviure a la globalització amb dignitat de manera competitiva i aportar cada cop més petites dosis d'autoestima.

***Agustí Baró és publicista**

Embat
Llibres

PEDAGOGIA - PSICOLOGIA - CIÈNCIES SOCIALS

Pge. Papa Joan XXIII, 5-E • Geranis Centre - Tel. 971 713 350 • Fax 971 215 641 • 07002 Palma de Mallorca

La llengua pròpia als mitjans comunicació de Mallorca, una panoràmica

COL·LECTIU ALFÀRIA

Fa poc més de catorze anys, coincidint amb l'aprovació unànime de la Llei de la Llengua al Parlament balear, molts i eminents mallorquins signàvem el manifest «Volem mitjans de comunicació en català, ara». I dos anys després, el 1988, es va reblar la petició detallada en catorze punts, a l'anomenat Projecte proa.

Tots dos els encapçalà l'enyorat Francesc de B. Moll, seguit de personalitats de la talla d'altres il·lustres desapareguts com Josep Melià, Josep Maria Llompart, Nadal Batle, Miquel Fullana, Miquel Àngel Rierra o Josep Maria Palau. També el signaren el Bisbe de Mallorca, els batles de les poblacions més importants, sindicats, personalitats i molta gent del poble.

Què se n'ha fet, d'aquelles reivindicacions quan en al Govern de les Balears ja s'ha produït l'alternativa democràtica, i quines cal continuar encara avui reclamant? El II Congrés Internacional de la Llengua Catalana ja deixava clar que el futur i, fins i tot, la supervivència del nostre idioma, exigia la seva presència massiva a tots els mitjans de comunicació (i llavors

encara no s'havia instaurat i divulgat Internet, potser en el futur el de més penetració i influència). Encara avui, ha minvat o s'ha accentuat la situació heretada de total subordinació del català als mitjans de comunicació de Mallorca? Anem per pams.

Es demanaven iniciatives per a la creació d'un canal de TV propi, pel procediment més viable, que a la vegada impulsàs o coordinàs les televisions locals o comarcals. No s'ha fet la TV autonòmica i aquesta és potser la tasca més difícil i compromesa. L'OCB ha demanat reiteradament un canal de TV a la carta, sense voler imitar ni de prop el model de Catalunya i València. Al Consolat de Mar, s'ha insistit que es vol crear abans de juny de 2003, però el model propi no està del tot definit. Ara es parla d'una TV local, de qualitat i molt arrelada al territori. Les xifres del cost d'exploració escarrufen; el de creació i instal·lació serien, però, assolibles. El model de fer colgar programes a les hores de màxima audiència sobre una altra emissora no té precedents i planteja dubtes.

Un nou fenomen ha irromput en

als anys 90: les TV insulars. Són dues emissores tècnicament presentables i homologables, que ben aviat es veuran a totes les Balears, i que han adoptat com a principi l'ús del català de Mallorca com a llengua vehicular i prou sovint empen el bilingüisme passiu, tot això dins la línia de les emissores de la televisió catalana i de les emissions en valencià de la TVV. Però fer una emissora amb continguts que enganxin durant 16 o 20 hores diàries és una tasca de gegants. Trobar material en català no és tan fàcil, dominar-lo a nivell de locució professionalitzada no és tan senzill, i l'hàbit i la comoditat de girar la llengua amb els interlocutors, sigui un grup o una persona, fa que lingüísticament tant TN com C4 siguin manifestament millorables, tot i que cal ser justos i reconèixer els seus esforços i la bona voluntat dels seus dirigents. Demanàvem també la consolidació de la recepció de les televisions autonòmiques en català a totes les nostres illes. Quant a Mallorca, l'objectiu està assolit. A Menorca i les Pitiüses queda molt de camí per fer. L'adquisició dels repetidors privats pel Govern Matas fa dos anys sembla més un cop d'efecte que una intenció seriosa de solucionar la recepció correcta. Amb el Govern actual això es vol resoldre i pensam que efectivament així serà; té tres propostes damunt la taula de tres empreses fortes: France Telecom, Telefónica i Difusió Digital. Aquesta darrera (hereua del Centre de Telecomunicacions de la Generalitat de Catalunya) garanteix a partir del dia 1 d'octubre, després d'un pacte amb l'Associació Voltor, el manteniment i la recepció provi-

nent del centre d'Alfàbia, amb uns estàndards perfectament comparables amb els del Principat. La recepció, per fibra òptica al Consolat de la Mar, de la televisió valenciana de Canal 9, gràcies a l'entesa Matas-Zaplana, acabarà amb uns dèficits i una recepció històrica insegura i incomprensible.

Per altra part (avantatges de la competència!), la promoció del segon canal valencià, Punt 2, de l'anterior Govern autonòmic, al marge i d'amagat de Voltor, ha ampliat l'oferta amb una emissora més que digna, tant pel que fa a l'ús lingüístic com a la seva programació (oblidem l'escàndol Equinof), que segueix les petjades de l'admirable Canal 33, que l'entitat germana de l'OCB va possibilitar que es veiés des del començament de les seves emissions, a finals de 1989. A més, Difusió Digital està gestionant la prompta recepció de l'emissora metropolitana Barcelona TV.

Es demana una millora quantitativa, qualitativa d'hora i d'emissió del Centre Territorial de TVE. Entre el Govern balear i l'ens públic de l'Estat es va signar un conveni milionari criticat per l'OCB al seu moment. S'han ampliat els horaris, però amb relació a la franja horària d'horabaixa (de 19 a 21 hores), per l'estructura centralista i centralitzada de RTVE, hi ha sempre la incertesa de l'emissió: les retransmissions que a Madrid es creuen d'interès general anul·len les d'aquí i la fidelització del televident es fa difícil (un darrer exemple han estat els Jocs Olímpics). Per altra part, ni es treu el rendiment possible a les possibilitats tècniques i de plantilla del centre del carrer de General Riera, ni s'ha aconseguit redreçar el programa clàssic i més seguit, l'únic que es dona per la primera cadena: l'Informatiu Balear de les dues del capvespre es retalla a una duració escandalosa, i les servituds polítiques fan que el seus continguts s'esgotin gairebé amb les notícies dels líders polítics dels gabinets de premsa de les institucions.

Es volia un setmanari popular en català de gran difusió i d'interès

Mai no s'havien pogut veure tants de films en català, però a la TV.

CINEMA EN CATALÀ

NOVETATS

PRÒXIMS TÍTOLS:

Stuart Little
A partir del 23 de juny. Versió catalana a Portugal. Les aventures del ratolí més esperat de la temporada: genial, divertit i simpàtic. Una mostra de la perfecció aconseguida per les darreres tècniques d'animació per ordinador. Dirigida per Rob Minickoff. Amb Geena Davis.

Tigger
A partir del 30 de juny.

La gavina i el gat
A partir del 30 de juny.

Missió impossible 2
A partir del 7 de juliol. Dirigida per John Woo. Amb Tom Cruise. L'agent Ethan Hunt ha de salvar el món de l'amenaça d'un terrorista que vol acabar amb la vida a la Terra amb un virus letal. Per això entra en contacte amb l'antiga al·lota del terrorista...

Titan
A partir del 18 d'agost. Ciència ficció. Dirigida per Don Bluth i Gary Oldman. Interpretada per Matt Damon...

U-571
A partir d'agost. La segona guerra mundial continua essent un marc cinematogràfic d'èxit. McConaughey roba un submarí nazi. La relació claustròfica entre els membres del grup humà tancat al fons de la mar forma part fonamental de la trama. La història s'inspira en una missió duta a terme per l'exèrcit britànic a la primavera de l'any 1942.

Dinosaure
La pel·lícula de Disney d'enguany.

GOVERN DE LES ILLES BALEARS
Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

Quatre illes
un país
cap a frontera

general. No va fruitar un intent de publicació de l'OCB, però n'hi ha hagut d'altres (actualment, el *Quatre Illes*, fet a Eivissa). Emperò, s'ha produït allò que molts no creuríem poder veure: un diari en català, *Diari de Balears*, per iniciativa del Grup Serra, i que és una finestra quotidiana on alenar per a tots els qui volem la plena normalització de la nostra llengua. Un diari al qual cal fer costat, llegir i, sobretot, comprar, així com, entre tots, fer-lo cada dia més incisiu, ampli i plural, perquè tracti tots els temes amb naturalitat i eviti convertir-lo en portaveu dels convençuts, de les institucions o de sectors concrets i potser minoritaris del mallorquinisme cultural, social o polític.

La situació de les emissores de ràdio que es reben a les Balears és bona pel que fa a les estacions de fora de les illes. Es reben les quatre emissores institucionals autonòmiques catalanes, i hom pot pensar que ben prest es pugui escoltar també Ràdio 9, de la Generalitat valenciana. Cal arranjat les dificultats tècniques i les interrupcions massa sovintejades amb l'entrada a Alfàbia de Difusió Digital.

Falten encara moltes més emissores que es poden i s'han de rebre a Mallorca: COM-Ràdio, i les recents Ona Catalana i Ràdio Flash. Els signants del manifest de 1986 demanàvem «la creació d'una emissora de ràdio en català seriosa, competitiva, de qualitat i gran abast». El Govern balear acaba d'atorgar la concessió d'una emissora de radiofórmula, fins a finals del 2001, a Som Ràdio, del Grup Serra, amb l'ajut de Xocolat-Produccions Blau. Una emissora en català que haurà d'emetre almenys el 25% de la seva oferta musical en la nostra llengua i que es presenta com un producte radiofònic que esdevengui la referència musical i cultural de Mallorca i de les Balears, per la qual cosa es proposarà que hi col·laborin les sovint tan benemèrites emissores municipals de Mallorca. Per altra part, el Consell de Mallorca també pensa a crear una emissora de ràdio, general, íntegrament en català. Seran dues illes radiofòniques en un oceà espanyol i català, en què la presència de la nostra realitat només es presenta a les poques desconexions de la xarxa estatal.

Es demanava el foment de la pro-

ducció i l'exhibició de pel·lícules realitzades, doblades o subtitulades en català, i d'altres mitjans audiovisuals, com el vídeo. En aquest apartat, la situació és contradictòria. Mai no s'havien pogut veure tants de films en català, però a la TV. Tot reconeixent els esforços de l'actual Conselleria de Cultura per dur la nostra llengua a les sales comercials, la proporció inversió/resultats sembla molt magra, amb excepcions molt notòries. Idèntic panorama es contempla a les cintes de vídeo. I això que la tecnologia DVD permetria, dins la multibanda sonora, incorporar-hi una versió en català, llengua que continua absent, no cal dir-ho, als films en VO, que exhibeix Televisió Espanyola per a tot l'Estat (hi podreu sentir el suec, el suahili, amb subtítols, però no el català). Quant a satèl·lit i cable, és absent del tot a ONO, i a Canal Satélite Digital hi ha alguna estrena amb diàleg bilingüe, i l'opció de triar la versió catalana es dona només als canals de cinema que són fora del paquet bàsic, i pels quals, per tant, cal pagar més.

Una iniciativa que suposarà una projecció regular en català i, sobretot, subtitulada en aquesta llengua seran les projeccions de la Filmoteca de Catalunya a Mallorca, que empeny amb força l'OCB i que permetrà veure els clàssics i els no tan clàssics del setè art parlats (no doblats) o amb rètols en el nostre idioma propi. La col·laboració ja estava prevista en un conveni que signà el Departament de Cultura

del Consell de Mallorca en l'anterior legislatura i, vist l'èxit de les projeccions del cineclub setmanal del Centre Cultural de Sa Nostra, atreu un públic fidel i nombrós.

Pel que fa a la música en viu i als balls a les festes populars quan són sufragades pels ajuntaments (les institucions públiques estan obligades a fomentar el català), caldria pactar, amb els grups i les orquestres —d'aquí i de l'àrea lingüística catalana—, un percentatge mínim de peces o cançons fetes a Mallorca, València i Catalunya, que alguns grups menystenen o minoritzen greument, per demostrar que la nostra llengua també serveix per fer bulla i transmetre emoció sonada i cantada, i que a més tant impregna la nostra memòria personal. Mesures de foment s'haurien de prendre prop dels grans centres de diversió. L'OCB projecta actuacions en aquest sentit. És vergonyós que al recent macroconcert de Calvià World Dance hi fos del tot absent la llengua i la música de Mallorca i dels altres països de parla catalana.

Les edicions fonogràfiques en llengua catalana són quantitativa i relativament nombroses, tant les produïdes aquí com les provinents de la nostra àrea lingüística. El problema és la distribució i difusió. Relegades a prestatges petits i poc topadissos a la majoria de botigues i centres de venda, sovint sota l'etiqueta de regional o de català-mallorquí, la seva promoció és molt limitada i sonen poc, per no dir gens, sobretot als grans progra-

mes de les emissores estatals (a TVE i, fins i tot, a les televisions autonòmiques del territori català, molt especialment a la TVV, que practica una marginació que costa de creure).

Les presentacions teatrals fan una bona promoció del català a Mallorca. El problema rau en el fet que és un gènere artístic que per circumstàncies socials té un públic potencialment reduït i minvant. S'exceptuen els grans noms, que fan sempre aquí sala plena, com Dagoll-Dagom i Boadella, tal com s'ha demostrat al darrer mes de setembre a l'Auditori de Palma, o tal com passava cada Nadal amb la companyia de Xesc Forteza.

La implantació del català en la publicitat comercial és també una assignatura pendent. Les inèrcies històriques, la por a reduir en part el segment de clientela, «que de totes maneres entén el castellà», els hàbits heretats de les agències i dels clients, fan que hi hagi d'haver mesures imaginatives de foment. Destaquen el notable ús del català en els anuncis més llegits —les esqueles funeràries—, que demostren que en àrees tan sensibles a la intimitat personal la gent veu prou clar que s'ha d'emprar la seva forma de parlar i de pensar.

Es volia també estimular la consolidació, la professionalització, el creixement i la coordinació de la premsa forana. L'ús lingüístic d'aquestes revistes està prou consolidat, però encara resten pendents els aspectes de gestió, que són essencials per fer la distribució més completa d'un producte que, a més, ha de ser tipogràficament més atractiu. Tasca difícil per la gran pluralitat de publicacions i de projectes, que hauria d'enfortir-se. El proper Congrés de Premsa Forana podria i hauria de fer avançar en aquesta línia. També hi ha prou feina per consolidar *El Mirall* com a revista mensual cultural i d'opinió, perquè esdevengui més engrescadora, així com el suport a iniciatives semblants.

La prevenció, assignatura pendent de la política social

CARLES PORTALO

No és fàcil valorar un any de feina en política social atès que aquesta és una matèria que difícilment pot ser avaluada en un període de temps tan breu. Podem expressar la nostra opinió sobre expectatives, desitjos i intencions, la qual cosa tampoc no deixa de tenir el seu perill per la simplicitat i inconcreció del punt de partida. Per això la valoració d'aquest darrer any ha de partir de la sensibilitat demostrada per part de l'Administració autonòmica envers la situació real de determinats col·lectius, i sobretot la capacitat de fer arribar a l'opinió pública la necessitat d'articular tots els recursos possibles per intervenir en sectors concrets, més allà dels que les diverses corporacions estan obligats a moure, encara que sigui només per qüestions de pura imatge comercial.

És cert que determinades expectatives han respost a la il·lusió que

ens podia generar l'acabament de l'etapa anterior. Per primera vegada, hem sentit parlar de la importància del treballador i de les conseqüències que un determinat tarannà, viciat per una visió absolutament mercantilista del fenomen laboral, havia ocasionat en les persones més desprotegides del que s'ha definit com sectors de producció; s'ha actuat davant el problema de la immigració a través d'un pla de feina que com a mínim està fet i que haurà de projectar uns resultats; la paraula prevenció ha adquirit un determinat protagonisme i sens dubte s'haurà d'imposar davant altres tipus de polítiques absolutament insensibles cap als problemes de les persones. Això, valorat conjuntament amb els greus problemes organitzatius derivats de la necessitat d'articular noves intencions, ha marcat la trajectòria d'aquests darrers mesos. Però no ens enganem. Qualsevol

iniciativa que pretengui aprofundir en les carències reals de les persones ha d'estar perfectament arrelada en el grup fins al punt que puguem ser perfectament conscients de la responsabilitat que el fet de viure en col·lectiu ens encomana. I l'Administració també hi té una important responsabilitat, pot no ser entesa o possiblement difícil d'articular. Allò cert és que, si no es compta amb la comunitat com a subjecte actiu i passiu a l'hora de dissenyar polítiques socials, difícilment aquestes podran obtenir-ne una valoració positiva en el futur.

Les bases de polítiques socials rendibles no s'han d'articular només a partir d'estadístiques o dades que, tot i que ens poden facilitar punts de partida, no serveixen per si mateixes per establir les línies d'actuació cap al futur. Per això les línies estratègiques que es defineixin han de partir d'un coneixe-

ment real i efectiu del medi (i per això formen part del procés) que ens puguin servir per anticipar-nos a la gran majoria dels problemes. És relativament fàcil dissenyar programes, plans i projectes adreçats a intervenir sobre el que ja existeix (no és tan fàcil

ca ha de superar aquesta visió endogàmica del fet social que l'obliga a actuar pensant en termes de rendibilitat política. Nosaltres mateixos hem d'aprendre a no exigir només solucions als problemes diaris –cosa que també s'ha de fer–, sinó també a de-

manar que, qui té la responsabilitat de solucionar-los, sàpiga valorar adequadament les

guin acomplir les funcions que diuen que tenen assignades? (han de desaparèixer?) Quines seran les carències dels al·lots i joves a curt termini? Són un exemple de qüestions que ens hauríem d'haver fet en el seu moment per no haver d'intervenir avui com ho feim (hipòcrita seria no dir que *improvisant*) sobre la gran quantitat d'immigrants que vénen del nord d'Àfrica, per no adonar-nos ara que la intervenció sobre la població reclusa té tanta importància quan és fora de les reixes o que la cultura de l'oci pot arribar a ser un problema.

Aquest és el missatge: la necessitat que les administracions públiques siguin capaces d'articular-se en la xarxa que forma el teixit social; només així tindrà sentit la política preventiva que tothom desitja, però que pocs han aconseguit posar en marxa.

**Carles Portalo és advocat*

L'Administració ha de superar la visió social en termes de rendiment polític

dur-los a bon terme), però no ho és tant ser capaç d'anticipar els condicionants de vida del futur i actuar de tal manera que no siguin font d'exclusió social. Entenc que el repte és aquí, i que aquesta és la vertadera assignatura pendent de les administracions públiques i de nosaltres mateixos.

L'Administració públi-

perspectives de futur i dissenyi estratègies de prevenció adequades. És irònic sentir des de fa temps (per no dir sempre) que la millor política social (i la més barata) és la preventiva, i comprovar que és la que té manco suport polític, social i econòmic.

Què suposarà el fenomen migratori? Com s'han d'articular les previsions perquè pu-

FUNDACIÓ «SERVEIS DE CULTURA PER AL POBLE»

Per a la promoció popular de la nostra cultura estam al vostre servei

Demaneu informació a c/ Rubén Darío, 12, 5è-B
07012 PALMA

Plaça Rosselló, 4A, 3r

Tel. 971 72 33 56

Fax 971 71 89 01

07002 Palma (Mallorca)

- Plànols Topogràfics
 - Medicions
 - Replanteigs
- Fotografies Aèries
 - Verticals
 - Panoràmiques
- Publicitat Aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes Agrícoles
- Estudis Mediambient

El Govern com a eina orientadora, estratègica i incentivadora dels sectors econòmics

JOAN GARAU

Després de dos anys d'autèntica eufòria econòmica, com foren 1998 i 1999, l'economia de les Balears sembla que hagi entrat en un període de lleuger alentiment en les seves taxes de creixement.

Si el 1998 el creixement del PIB a les Balears es va estimar en un 5.9%, i el 1999 en un 7.0%, el creixement al llarg del primer semestre del 2000 en comparació amb el primer semestre del 1999 s'ha estimat en prop del 3.8%, índex molt semblant al 4% previst per a tot el 2000. L'alentiment en el creixement es deu bàsicament a la influència de l'illa de Mallorca, la qual presenta un creixement el primer semestre del 2000 del 3.5%, mentre que la resta d'illes presenten taxes notablement superiors que s'estimen de l'ordre del 4.2% a les Pitiüses i del 5.9% a Menorca, com a conseqüència de l'augment de la seva activitat turística.

Aquests creixements, amb el lleuger alentiment esmentat, mantenen la tendència que va començar el 1993, any a partir del qual les Balears han anat assolint creixements superiors a la mitjana de l'Estat espanyol i de la Unió Europea, els quals s'han reflectit en una millora molt important en el mercat de treball de les Illes Balears. El mes de juny del 2000, es va superar la xifra de 420.000 ocupats, la qual cosa conduí el nivell d'atur fins a taxes properes al 4% de la població activa, indicador que pot ser considerat com a nivell de plena ocupació.

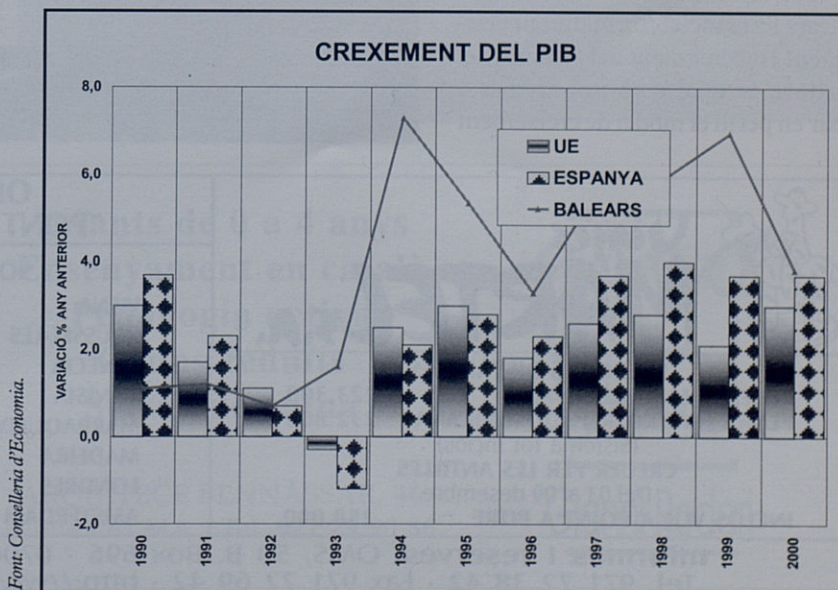
No tots els sectors de l'economia s'han comportat de la mateixa manera. El sector primari no aixeca el cap. Després de dos anys de minsos creixements al voltant de l'1.5%, el 1998 i 1999, l'agricultura ha mostrat en el primer semestre del 2000 un dels pit-

jors resultats que es podien esperar, amb una retrocés del 4.9% amb relació al primer semestre del 1999. L'agricultura i ramaderia han patit una dura sequera que no ha fet més que agreujar els endèmics problemes associats aquest sector.

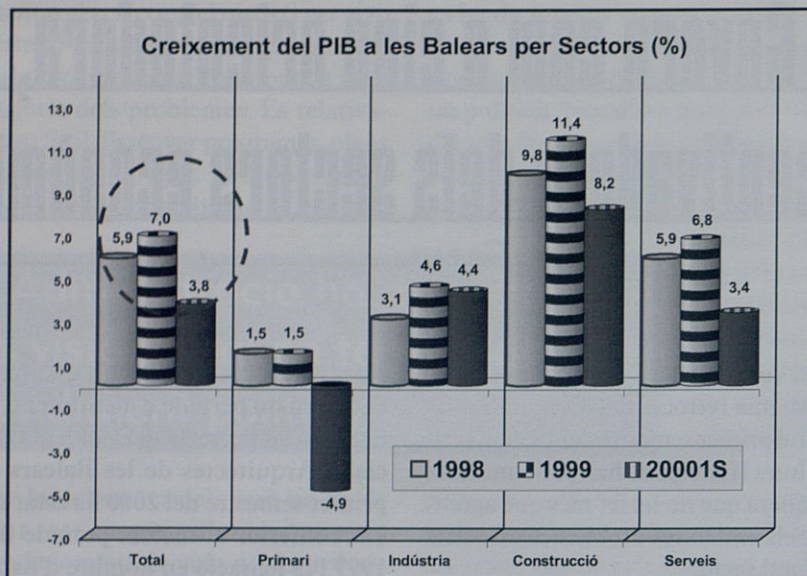
La indústria manté creixements saludables. Aquest sector manté les seves taxes de creixement, la vitalitat del sector industrial queda palesa en el fet que després dels augments del 3.1% el 1998 i del 4.6% el 1999, s'observa en el primer semestre del 2000 taxes de creixement del 4.4% respecte al mateix semestre de l'any anterior. La construcció continua en una inèrcia expansiva. L'autèntica estrella del creixement econòmic insular, amb creixements el 1998 del 9.8%, el 1999 del 11.4%. El primer semestre del 2000 la construcció continua amb la forta inèrcia dels darrers dos anys i manté unes taxes de creixement del 8.2%, augmenta el nombre d'ocupats en aquest sector en més d'un 13% i es redueix el nivell d'atur a xifres pràcticament insignificants. La inèrcia

constructiva sembla, però, que hagi entrat en un període d'alentiment, la licitació en pessetes del Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Balears el primer semestre del 2000 ha estat un 1.3% inferior al mateix període del 1999 i la licitació en nombre d'habitatges, un 5.6% inferior. La reducció en la licitació no es veu reflectida de manera immediata en els indicadors de creixement pel fet que en aquests moments s'estan duent a terme obres licitades els anys anteriors i, per tant, la reducció de l'activitat en situacions com les actuals s'hauria de començar a observar el 2001.

Els serveis alenteixen el seu creixement. Si el 1998 l'increment del PIB dels serveis va ser del 5.9% i el 1999 del 6.8%, el primer semestre del 2000 ha mostrat un creixement al voltant del 3.4%. El fet que l'activitat turística s'hagi mantingut gairebé als mateixos nivells que l'any anterior, o una mica per sota, ha influenciat l'alentiment del sector serveis, el qual continua mantenint una dinàmica expansiva en el comerç i la resta de serveis.

Font: Departament d'Economia CAEB.

La situació econòmica global de les Illes Balears el 2000 pot ser considerada com a molt bona, fins i tot l'alentiment en el creixement pot ser considerat positivament per la reducció de les tensions que es provoca tant en el mercat de treball com en la pressió sobre els recursos. La situació el 2000 és, per tant, ideal per reflexionar al voltant del futur de l'economia de les Illes Balears i conduir-la cap al camí de la sostenibilitat.

En aquest sentit els responsables polítics possiblement es trobin amb la necessitat de fer front a alguns reptes i algunes qüestions de futur d'importància cabdal. Per exemple, aconseguir mantenir nivells de creixement econòmic saludables sense augmentar la pressió sobre el territori. El model econòmic tradicional de les Balears ha associat normalment creixement amb augment del consum del territori, la qual cosa pot arribar a posar en perill el model de creixement

mateix. Per intentar vincular aquesta tendència, sembla necessari que, sense descuidar els sectors tradicionals i en especial afavorint una desestacionalització i qualificació de l'activitat turística, es posin unes decidides mes-

sions envers el desenvolupament de la nova economia a les Balears.

És també necessari reduir el consum de territori sense provocar un al·ta-baix en el sector de la construcció. Com ja se sap, la construcció exerceix una funció clau en el model econòmic balear. L'aturada en sec de la construcció no és en absolut recomanable ja que provocaria greus problemes econòmics i socials, i a un ràpid descens en els índexs econòmics generals s'ajuntarien problemes d'índole social associats amb la integració i recol·locació de molts de treballadors, especialment emigrants amb poc arrelament a les Balears, que es trobarien sense feina. S'han d'evitar, per tant, mesures procícliques, tendents a frenar l'activitat en períodes d'eufòria i a reactivar-la en períodes recessius, i s'ha d'intentar gestionar adequadament els decalatges que es produeixen entre la presa de la decisió i la seva efectivitat.

**Viajes
MARTEL S.A.**

LLARGUES DISTÀNCIES
RIVIERA MAIA/MÈXIC 223.300
PLATJA BAVARO/REP. DOMINICANA 232.800
 (Sistema tot inclòs)
CREUER PER LES ANTILLES
 Del 03 al 09 desembre
INCLÒS VOL A POINT A PITRE 258.000

OFERTES ESPECIALES "PONT DE LA CONSTITUCIÓ"

SORTIDES DES DE PALMA

VIENA	06 AL 10 DES	88.900
BRUSSEL·LES	06 AL 10 DES	72.900
VENÈCIA	06 AL 10 DES	79.900
TUNÍSIA	05 AL 10 DES	62.900
MARRAQUEIX	05 AL 10 DES	92.400
MADEIRA	06 AL 10 DES	82.200
LONDRES	06 AL 10 DES	97.500
AMSTERDAM	05 AL 10 DES	89.900

Informes i reserves: OMS, 50 B. Box 696 · 07003 Palma (Mallorca)
 Tel. 971 72 38 42 · Fax 971 72 69 42 · <http://www.viajesmartel.com>

Per altra part, hi ha el fet com evitar la desaparició del sector primari. L'evolució econòmica del sector primari ve marcada per una llarga i ràpida pèrdua de pes específic, que amenaça greument la seva viabilitat futura, amb tot el que té de negatiu pel que fa al manteniment del territori, al patrimoni cultural i, evidentment, l'atractiu turístic d'aquestes Illes. Les necessàries polítiques subvencionadores mantenen el malalt, però sembla imprescindible intentar desenvolupar polítiques adreçades a modernitzar les estructures del sector, a afavorir un pacte intersectorial entre el sector turístic i el primari que evidencii les possibilitats de cooperació entre ambdós sectors, i a augmentar el valor afegit de les produccions insulars, que permeti una recuperació del sector i no un simple manteniment de les tasques de jardineria de les nostres Illes.

S'ha de tenir també en compte com és possible mantenir i desenvolupar el petit comerç, sense perjudicar els legítims interessos dels consumidors. L'evident efecte beneficiós del petit comerç, entre d'altres pel que fa al manteniment de les estructures urbanes tradicionals, en especial la dinamització dels centres urbans, l'efecte multiplicador de la reinversió dels seus excedents a les Balears etc., no pot jugar en contra dels legítims interessos dels consumidors, que reclamen millors preus i més serveis. Amb actituds únicament proteccionistes es retarda la modernització del sector i es perjudiquen els interessos dels consumidors, per la qual cosa les polítiques han d'incentivar de manera decidida la millora de l'eficiència

del sector i han d'afavorir de manera especial l'agrupació dels comerciants, la formació dels empresaris i treballadors i, en general, la modernització del sector.

Possiblement el llistat de reptes sigui més llarg que l'esmentat més amunt, encara que sens dubte els inclosos gaudeixen d'una importància rellevant. L'actuació política amb relació a aquests reptes no és sempre fàcil ni evident, el pes relatiu del Govern en l'activitat econòmica general del país és petit, i la seva influència difícilment pot partir de

bases intervencionistes, sinó més aviat a partir del lideratge. En general, l'actuació del Govern hauria d'incidir, sempre que fos possible, en la funció orientadora, estratègica i incentivadora dels diversos sectors econòmics, i hauria d'intentar evitar

L'aturada en sec de la construcció no és en absolut recomanable

els entrebancs perquè els sectors mateixos es puguin ajustar de la manera més llatina possible als nous reptes de l'economia.

**Joan Garau és economista.*

erco
leta

Gianni Rodari

Infants de 0 a 4 anys
Ensenyament en català
Pedagogia activa
Grups reduïts
Servei de cuina

ARQUITECE BENNÀSSAR, 46
07004 PALMA - Tel. 971 29 90 86

erco
leta

Gianni Rodari

Josep Sechi

L'Alguer a Mallorca

JAUME CORBERA

A mitjan dècada dels 80 va venir a instal·lar-se a Mallorca una persona singular; singular no per la seva professió (que en aquell moment no era cap en concret), o pel seu aspecte (que era ben normal, com qualsevol altre), o per les seves habilitats (que eren diverses, però no especials), o pel seu caràcter (que era afable i simpàtic)..., sinó únicament pel seu origen. Era singular perquè venia d'un lloc singular, d'un lloc únic, d'un lloc particular enmig d'una gran ciutat de què tots els mallorquins mitjanament cultes han sentit a parlar com un miracle, la petita ciutat que a l'altra banda de la mar, a sol ixent, parla la nostra mateixa llengua. Aquella persona singular, en Josep Sechi, venia a instal·lar-se a Mallorca de la mà d'una altra persona, na Carme Julià, amb la qual volia compartir els anys que li venien endavant.

Per a mi la venguda a Mallorca d'en Josep, que ja coneixia d'uns anys abans, com quasi tota la família Sechi, va ser un motiu de satisfacció: jo que era entusiasta de l'Al-

guer podria tenir sempre a prop una persona que me la recordaria i me'n parlaria, a la qual podria acudir sempre que m'interessàs qualque cosa de la ciutat. En Josep no era, doncs, un amic més, era un amic singular, era l'amic de l'Alguer. I la relació entre ell i na Carme i la meua família i jo es va anar estrenyent així com passaven els anys, i l'amic singular, sense deixar de ser-ho, es va fer més i més el bon amic, el gran amic, l'amic coral, l'amic de veres, en qui podies confiar, de qui podies esperar ajuda sempre que n'haguessis de menester, amb qui podies parlar llargues estones i compartir moltes d'inquietuds. I l'amic que era capaç de convidar-te a sopar i preparar-lo ell mateix, a l'estil alguerès, o a qui agradava venir a sopar a casa seva a l'estil mallorquí.

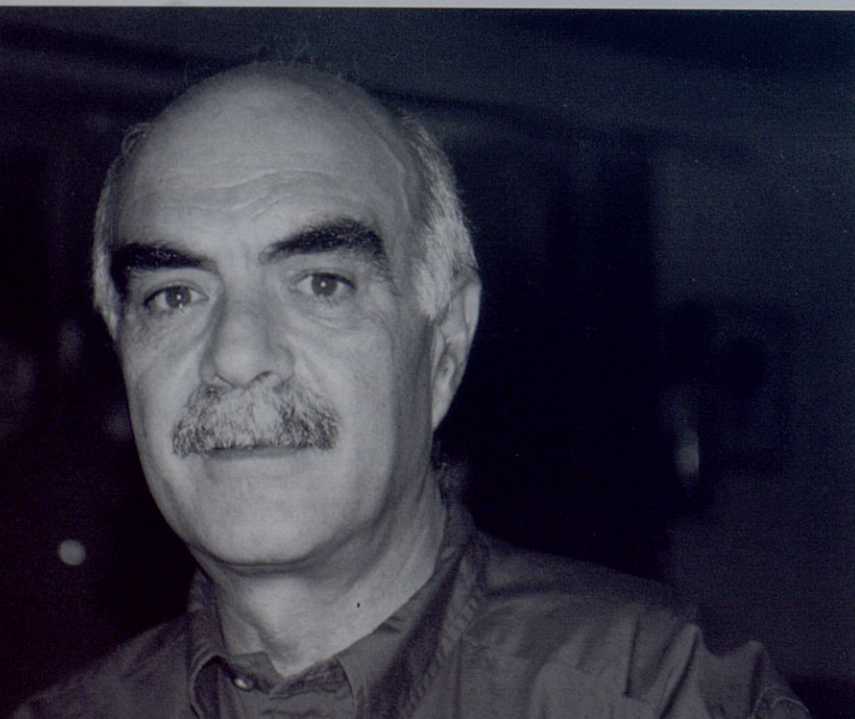
Però, com és natural, sent en Josep com era, al poc temps de ser a Mallorca ja no era només el meu amic singular, sinó que ho era de molta gent, de moltíssima, perquè entre les seves abundants virtuts hi havia la de la simpatia, la de fer-

se amb tothom, la de saber tractar bé els clients, la de saber fer amics. I com que, a més, era alguerès, doncs encara eren més els qui el cercaven, perquè volien saber coses de la seva ciutat, de la seva illa... I així, a poc a poc, sense voler-ho expressament, en Josep, a més de ser ell mateix, es va convertir en la imatge de l'Alguer a Mallorca, en l'ambaixador de l'Alguer, en l'Alguer mateixa. Quin privilegi per als mallorquins, tenir l'Alguer a casa nostra!

Desgraciadament, però, la majoria de privilegis duren massa poc, i aquest també. Just al cap d'una quinzena d'anys de gaudir de la presència d'en Josep a Mallorca, quan ell ja havia decidit ben fermament que aquí havia de ser casa seva per sempre, quan ja havia endinsat del tot les arrels i n'havia nascut una nova tanyada per perllongar el seu llinatge a l'illa, en Nicolau, la fatalitat ens el va prendre, i no ens el vol tornar.

La persona singular, l'amic singular, la veu i la imatge de l'Alguer a Mallorca, es va esfumar la darrer dia del mes d'abril passat, de manera discreta, tal com havia arribat a casa nostra. Entre la seva arribada i la seva partida definitiva, però, hi va haver una diferència molt grossa: pocs érem els qui li donàrem la benvinguda, però era una gernació els qui ens aplegàrem per dir-li adéu. Una gernació que mai no l'oblidarà; una gernació, dins la qual tenc l'honor de trobar-me, que sempre podrà tenir el goig de contar que a l'acabament del segle XX l'Alguer va ser present a Mallorca a través de la bonhomia de Josep Sechi i Ibba. Un Alguer també ben singular. Amics per sempre, Josep!

Semblança

Pianos Can Garcias®

Pere Josep Garcias

Pianer

GROTRIAN-STEINWEG

Definir l'inefable: «¿Què és poesia?»

de Miquel Martí i Pol

PERE ROSSELLÓ BOYER

L'experiència creativa sovint dóna lloc a reflexions i a especulacions entorn de la seva naturalesa i dels mecanismes que l'origenen, potser perquè es nodreix d'intuïcions i no està sotmesa a la rigidesa de la lògica. Si bé els poetes no són els únics que es plantegen aquestes qüestions, les seves respostes, bastides a partir de l'anàlisi *a posteriori* de l'acte creatiu, tenen sempre un doble valor: en primer lloc, contribueixen a aclarir

un procés complex i amarat d'un cert misteri; i, en segon lloc, indirectament, ens aporten dades d'interès per interpretar i conèixer millor la producció literària d'aquell autor.

Aquest és el cas dels quatre textos de Miquel Martí i Pol reunits en el volum *¿Què és poesia?** Es tracta de quatre conferències, llegides en àmbits universitaris i acadèmics

que, per la claredat i la senzillesa expositiva que caracteritzen el poeta de Roda de Ter, resulten d'interès per a qualsevol persona afeccionada a la poesia. En aquests textos Martí i Pol reflexiona sobre la principal activitat que ha desenvolupat al llarg d'una cinquanta anys: l'escriptura poètica. Tanmateix, com Pere Farrés adverteix en el pròleg, entre la reflexió i la poesia sempre hi ha hagut un estret lligam: si el

material so-

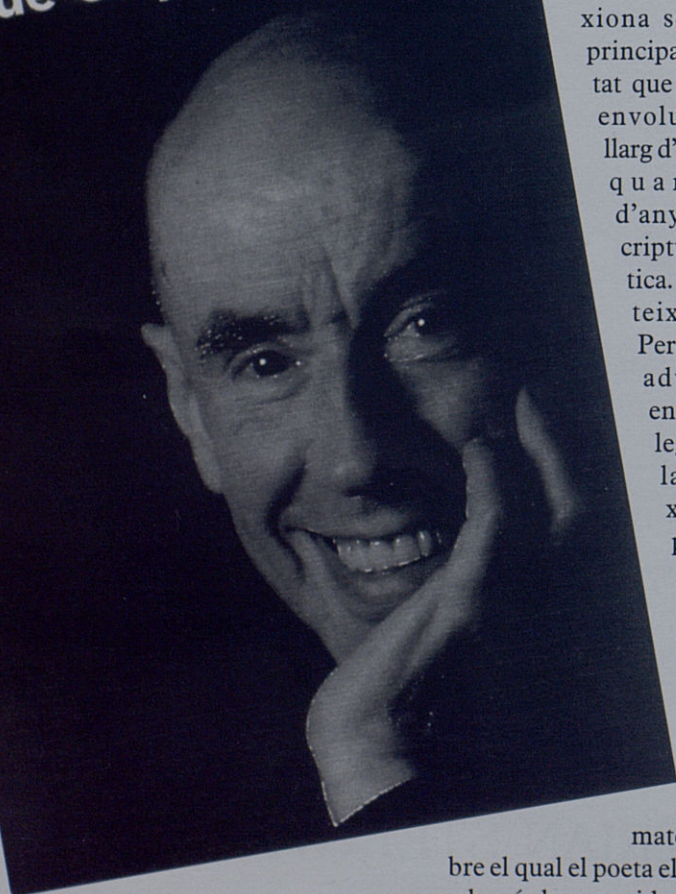
bre el qual el poeta elabora la seva obra és la seva vida, la crea-

ció poètica també forma part d'aquesta experiència i, per tant, pot ésser sotmesa a un procés reflexiu semblant.

Lluny del llenguatge tècnic i ardu de la teoria literària, aquestes conferències adopten un to proper al de les memòries, car també narren una experiència *viscuda* pel nostre autor. El component experiencial d'aquests textos es palesa sobretot en la primera de les conferències, titulada «De mi i de la meua poesia», que fou llegida el 1999 en la cerimònia de nomenament de Miquel Martí i Pol com a doctor *honoris causa* per la Universitat Autònoma de Barcelona. Des del principi, el poeta ens adverteix que es proposa «explicar una mica quina mena d'intimitat hi he mantingut [amb la poesia] al llarg de força més de cinquanta anys d'escriure'n, quina interrelació penso que hi ha tingut amb la meua vida, com l'he entesa i com l'entenc, etc.» (pàg. 16). D'aquesta manera, passa revista als fets biogràfics que han determinat la seva evolució com a escriptor: els seus inicis com a treballador a les oficines de la fàbrica, la tuberculosi pulmonar que als denou anys el va retenir al llit, l'aprenentatge de la llengua, les múltiples activitats dels anys seixanta —entre les quals hi ha les de cantant i de traductor—, l'experiència de l'esclerosi múltiple, etc. Però, de tots aquests fets, potser el més interessant és la informació que ens ofereix sobre les amistats literàries que més l'han influït: Emili Teixidor, Josep Clarà, Miquel Arimany, Miquel Obiols, Jordi Sarsanedas, Antoni Pous i el Grup de Vic, Josep M. Castellet i, sobretot, Pere Quart i Joan Vinyoli. Especialment representatiu de la seva concepció de la poesia és l'elo-

Notes literàries

Empúries
Miquel Martí i Pol
¿Què és poesia?

gi que Martí i Pol fa de l'autor de *Passeig d'aniversari*, del qual destaca l'apassionament i el rigor. Les quatre conferències reunides a *¿Què és poesia?* incideixen en el tema de la relació entre l'experiència viscuda i la creació poètica. Aquest lligam neix de la manera com el nostre poeta concep el gènere: «Mai no he entès la poesia com un refugi o com un joc. Per a mi sempre ha estat un combat cos a cos amb mi mateix, una aposta a tot o res, un risc absolut, i possiblement per això quan més satisfet m'ha deixat el que he escrit ha estat quan m'hi he sentit implicat en cos i ànima, és a dir, quan, com vaig escriure ja fa una pila d'anys, en cada mot m'hi jugava l'existència» (pàg. 21). Martí i Pol ens explica que la seva obra ha nascut del desig d'escriure el que sentia i el que vivia: una experiència quotidiana semblant a la de qualsevol altre ésser humà.

Aquesta relació entre vida i poesia és desenvolupada a «Algunes consideracions sobre experiència i poesia», la tercera conferència, llegida a la Universitat de Bristol l'any 1987. En aquest text el nostre poeta afirma que, per a ell, tan vertadera és l'experiència imaginada com la viscuda. Es tracta d'un distanciament del realisme estricte – o, si voleu, una matisació necessària –, car «valorar excessivament la realitat (una realitat d'altra banda relativa) és limitar anàrquicament l'abast de l'expressió poètica» (pàg. 67). Martí i Pol coincideix amb el poeta romàntic anglès Percy B. Shelley, segons el qual la poesia és «l'expressió de la imaginació», element essencial per a la «contemplació» i la «reflexió». Aquests conceptes són recollits en una altra definició de poesia que donà Joan Brossa i que Martí i Pol assumeix plenament: «La poesia és el reflex emocional del pensament.» D'aquesta manera, la poesia no pot ésser un simple relat o descripció de les experiències viscudes, com alguns l'han entesa. Ni tampoc és cert que tant més «visqui» el poeta més coses pugui contar, perquè la reflexió sol estar renyida amb l'ac-

ció. Tot el contrari: Martí i Pol insisteix en el fet que la creació poètica és un «coneixement passiu, entès com una tasca d'aprofundiment i d'exigència» (pàg. 72). El poeta ha de convertir en paraules aquesta experiència mitjançant un procés de «formalització lingüística», que sobretot cerca l'expressió i la comunicació: primer, amb la descoberta i la coneixença d'un mateix i, després, amb la transmissió d'aquesta experiència als altres d'una manera que pugui tenir validesa universal. Així, la missió de la poesia no consisteix a contar ni descriure, sinó a «suggerir», «il·luminar» i «commoure».

Per altra banda, Martí i Pol entén la creació poètica i la condició del poeta com un fet ineluctable. La poesia no és un ofici que hom ha triat, sinó quelcom que li ha vengut imposat per la vida mateixa. La poesia és un «estat», una actitud davant la vida, un compromís íntim amb l'absolut i, al capdavall, una manera d'ésser que engloba totes les altres experiències. Per aquesta raó és inevitable i, tampoc, no es pot provocar. Com diu José Hierro: «La poesia s'escriu quan ella vol, no quan tu vols.» Ara bé, això no implica que el poeta no hagi d'exercir cap mena de control sobre la seva obra, ni sobre la seva execució tècnica. Martí i Pol pensa que, tot i que el poema sempre es pot millorar i mai no s'assoleix la perfecció absoluta, el poeta ha de trobar la forma més adequada per a fer efectiva la comunicació. Això és el que sobretot ens ensenya quan ens relata com va elaborar llibres com *Estimada Marta*, *Cinc esgrafiats a la mateixa paret* o *Llibre de les solituds*, al qual és dedicada íntegrament la darrera de les conferències de l'aplec.

Miquel Martí i Pol també dedica algunes de les seves reflexions a l'anàlisi de la situació de la poesia en el món actual. A «La poesia, encara», un text llegit el 1998, s'acarra amb la marginalitat del fet poètic en el món d'avui. Una marginalitat i una manca de valor social que estan relacionades amb la poca rendibilitat econòmica de

la poesia. Ara bé, davant aquest panorama decebedor, el nostre poeta es mostra totalment optimista, sobretot perquè, segons ell, el caràcter minoritari i la manca de comercialitat de la poesia garanteixen la independència i la llibertat del poeta. Martí i Pol creu que sempre s'ha llegit poca poesia, la qual cosa no ha impedit que alguns poetes no hagin arribat a assolir una gran popularitat. El nombre reduït de lectors de poesia és un fet que cal assumir i que no implica cap risc per a la supervivència del gènere, ja que la seva pervivència està garantida mentre existeixi la humanitat: «De fet, mentre hi hagi persones hi haurà poesia, perquè, poca o molta, hi haurà sensibilitat i aquesta sensibilitat es manifestarà en expressions convencionalment enteses com a poesia, sigui amb el suport dels llibres, sigui amb d'altres de més sofisticats» (pàg. 39). L'optimisme de Martí i Pol també es palesa en la resposta que dona a la tòpica pregunta sobre la utilitat de la poesia. Per al nostre escriptor la poesia avui pot produir quatre beneficis: «permet de recuperar el gust pel silenci en un món desgavellat i sorollós»; «torna a fer sentir el gust per la paraula en un món terriblement mediatitzat»; «restitueix el gust per la intimitat en un món incert i vulnerable»; i, finalment, permet de reafirmar el gust per la lliure reflexió en el món del pensament únic» (pàg. 60).

Potser alguns pensaran que *¿Què és poesia?* no dona una resposta vàlida a la pregunta que el títol del llibre formula. De fet, no defineix quelcom que és inefable per naturalesa. Tanmateix, ningú no pot negar que ens n'ofereix una visió ben personal, lúcida i amena, trobada a partir de la reflexió sincera sobre la seva experiència. No calia esperar altra cosa i, sincerament, no creiem que es pugui demanar res més.

*** Miquel Martí i Pol: *¿Què és poesia?* (Barcelona: Empúries, 2000).**

La crisi del Pacte de Progrés, realitat o ficció?

ANTONI OLIVER

El Govern del Pacte de Progrés va començar l'estiu amb amenaces de falta d'aigua i energia. Tot això va donar una sensació de crisi, en què el Govern es veia superat per la situació. No ha estat un estiu bo de passar. El problemes han estat els de sempre i s'ha intentat afrontar-los, simplement, com s'ha pogut. L'estiu va començar amb una greu amenaça de falta d'aigua. No plovia i no estava garantit el subministrament d'aigua a la badia de Palma, només la capital gasta a l'estiu 150.000 metres cúbics diaris d'aigua i hi va haver unes avaries que deixaren bona part de Mallorca sense llum, de forma intermitent, durant alguns dies. A la fi es va aconseguir l'ampliació de la dessaladora de la badia de Palma

fins a una capacitat de 56.000 metres cúbics diaris i comprar tres dessaladores que subministraren set mil metres cúbics d'aigua més. D'aquesta manera es va poder garantir el subministrament d'aigua almenys a la badia de Palma, encara que en altres pobles de Mallorca hi va haver restriccions.

El ministre de Medi Ambient anuncià inversions del Pla hidrològic per a les Balears de 48.000 milions de pessetes i la construcció de quatre dessaladores. Malgrat que aquesta xifra sembli alta, la realitat és que Matas no ha fet més que mantenir les inversions previstes per l'anterior ministre i les Balears serà la penúltima comunitat amb inversions del Pla hidrològic, només per sobre de La Rioja. Quant a la manca d'energia, es registraren unes importants avaries a diverses centrals de Gesa i la situació va arribar a ser crítica. Tot i que el president de Gesa, Bartomeu Reus, negà la responsabilitat de la companyia en l'avaria, el fet és que diverses fonts responsabilitzaren de la situació a la falta de manteniment d'instal·lacions i d'inversions en la xarxa elèctrica. Una investigació del Govern balear va concloure que hi havia hagut una actitud negligent de Gesa. Fins i tot, en la compareixença de Reus davant el Parlament, el diputat Antoni Diéguez va parlar d'una actitud pretesa-ment irresponsable de la companyia per perjudicar el Pacte de Progrés. Allò cert és que la consellera d'Energia i Noves Tecnologies, Cori Ramon, encara va veure més minvada la seva popularitat en l'enquesta de valoració ciutadana de passat l'estiu, és a dir, que l'opinió pública la va responsabilitzar d'una crisi de la qual el culpable absolut era Gesa i no el Govern.

Però si un problema ha esclatat amb tota la seva virulència ha estat l'oposició dels hotelers a l'ecotaxa, l'impost turístic que va aprovar el Consell de Govern a principi d'estiu. Els hotelers durant tot l'estiu han estat en peu de guerra i han duit a terme una campanya sistemàtica per evitar l'aplicació d'aquest impost.

Basta seguir un poc atentament el que han publicat els diaris per veure clarament la campanya en els mitjans de comunicació que han engegat els hotelers. «L'aplicació de l'ecoimpost obligarà els hotelers a incrementar els preus un 8 %», deia un titular de *Diari de Balears*. «La facturación en el sector hotelero se recorta más del 10%» o bé «la temporada alta finalitzarà amb una ocupació hotelera del setanta per cent», un altre titular de la premsa local prou il·lustratiu. Tota aquesta campanya va culminar quan es va fer públic un estudi fet per la casa auditora Ernst Young, que conclouia que l'aplicació de l'ecotaxa suposaria una baixada del cinc per cent en el turisme i això repercutiria en el producte interior brut de les Balears a raó de 105.000 milions menys.

La Federació Hotelera va contractar una empresa especialment dedicada a l'assessoria d'imatge per fer la batalla en els mitjans de comunicació i un gabinet jurídic per dur endavant la batalla legal. D'altra banda, un dels hotelers més importants de les Illes, Gabriel Escarrer, aquest estiu s'ha dedicat al gènere epistolar. Fa mesos en una carta oberta va criticar durament la política de la Conselleria de Turisme. Més endavant va escriure una carta al conseller de Turisme, Celestí Alomar, de la qual s'han filtrat alguns paràgrafs. Cin-

Reportatge

to Planas Sanmartí a *Diario de Mallorca* va reproduir alguns trossos de la carta, que li havia fet arribar un empresari turístic, en un article titulat «Sigue la guerra Escarrer-Govern». Un dels paràgrafs deia: «Si no fuera tan serio el asunto diría que todo ello (l'ecotaxa) no es otra cosa que una broma más de nuestro Govern y de su conselleria turística, porque, en definitiva este impuesto, sustitutorio de una inicialmente programada ecotasa, es la demostración más evidente de la incapacidad política de un Govern para negociar y obtener medios económicos de las ayudas europeas, con las que podría haber conformado este fondo para acciones concretas medioambientales.»

Més endavant Gabriel Escarrer afegeix: «Y es demostración de la incapacidad política de negociar con el gobierno central una mejor financiación económica, como de un nerviosismo y apresuramiento políticos para justificar, con una acción demagógica como ésta, la inactividad y el errático rumbo de un Govern autonómico que todavía casi nada ha hecho en beneficio de nuestra Comunidad, aunque, eso sí, culpando en todo momento de los problemas que debería resolver a terceros y sobretudo a anteriores gobiernos, bajo este latiguillo político que se utiliza para disfrazar incompetencias, de que, los problemas, son herencias recibidas.»

Diverses fonts situen també a l'entorn de la Federació Hotelera de Mallorca una altra campanya que ha fet circular els noms de Margarita Nájera, la batlessa de Calvià i ara membre de l'executiva del PSIB, i de l'empresari Ferran Porto com a substituïts de l'actual conseller de Turisme, Celestí Alomar. Unes declaracions de Nájera en què critica alguns aspectes de l'aplicació de l'ecotaxa no serien del tot alienes a aquesta campanya.

Però no són aquests els únics maldecaps que ha provocat l'ecoimpost al Govern de Francesc Antich. El diputat d'Els Verds Joan Buades va fer unes declaracions, a principi de setembre, en el sentit que el grup parlamentari del partit ecologista podria no donar suport a

Lecoimpost ha provocat molts maldecaps al Govern.

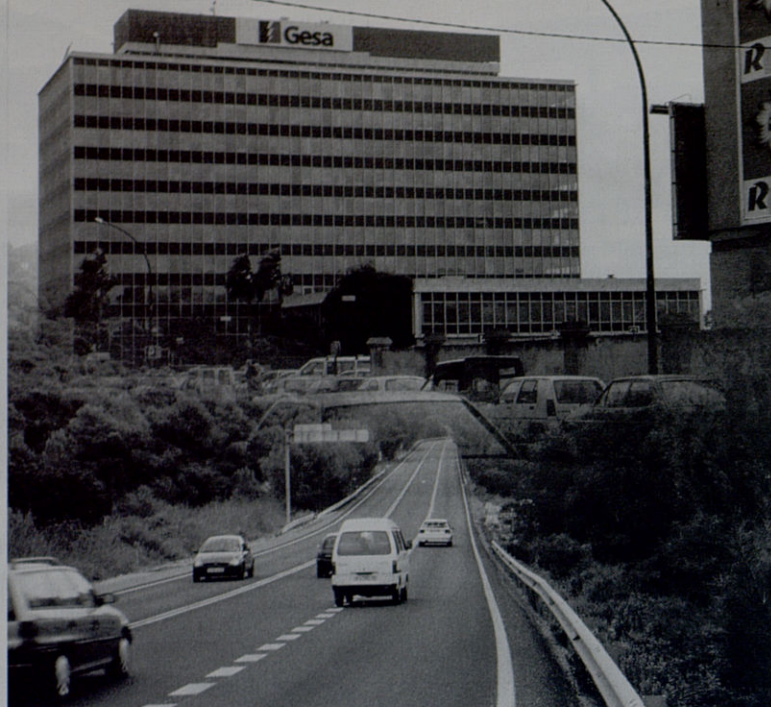
l'ecotaxa al parlament si els fons recaptats amb l'impost no es destinaven a accions de protecció mediambiental. Amb aquestes afirmacions Buades reobria una vella polèmica en el si del Govern sobre quina conselleria s'hauria de beneficiar dels fons generats per l'impost, Turisme o Medi Ambient. Buades va fer aquestes declaracions en què reflectia la postura decidida per Els Verds en una assemblea en què no assistí la consellera de Medi Ambient, la també verda Margalida Rosselló, que no va poder dissimular la seva sorpresa per les declaracions de Buades. En un primer moment pareixia que la crisi es resoldria amb la sortida d'Els Verds del Pacte de Govern, però la situació es va reconduir i el partit ecologista es comprometé a retirar les esmenes al projecte que no comptassin amb el suport majoritari dels grups polítics que sostenen el pacte i a votar a favor de l'impost fins i tot en el cas que fossin rebutjades les seves esmenes. En definitiva, la crisi no va ser de Govern, sinó una divisió interna d'Els Verds entre els eivissencs, encapçalats per Buades, i els de Mallorca. Els Verds varen decidir ajornar per al final d'any el debat intern sobre la continuïtat o no en l'executiu de Francesc Antich.

La polèmica del conveni de carreteres

El portaveu del Partit Popular (PP) al Parlament balear, José María González Ortea, va escometre contra el conseller d'Obres Públiques i Transports, Josep Antoni Ferrer, i afirmà que es perdrien els doblers del conveni de carreteres destinats a fer autopistes, és a dir, uns 32.000 milions de pessetes de 56.000, argumentant que l'acord no es podria modificar i que s'incomplirien els terminis prevists per a la inversió.

El conseller Josep Antoni Ferrer es va entrevistar amb el ministre de Foment, Álvarez Cascos, i aquest li va manifestar que la postura del Ministeri era que les autopistes garantien la seguretat i les autovies o desdoblaments, no. Malgrat això, l'anterior ministre de Foment, Arias Salgado, va assegurar al Senat en resposta a una pregunta del senador Manuel Cámara que «está en la naturaleza del convenio» la modificació i que si es canviava el Pla de carreteres el Govern central acceptaria la solució elegida per l'executiu autònom. Aquesta postura de l'anterior equip ministerial va ser tramesa a Álvarez Cascos. El Govern ha modificat el Pla de carreteres i ha proposat els nous traçats i els desdoblaments de carreteres al Ministeri.

Reportatge

El ministre Álvarez Cascos va manifestar a Josep Antoni Ferrer que estudiaria les noves propostes i assenyalà que no coneixia la postura de l'anterior equip ministerial. La posició del ministre va ser prudent, encara que la impressió va ser que qualcú li va llegir la cartilla en el sentit de mantenir l'oposició als desdoblaments i perquè que donàs suport a la postura de González Ortea, actual portaveu del

PP al Parlament, però que abans ha estat el responsable de les carreteres de la Comunitat Autònoma. De tota manera, el Govern va anunciar que avançaria deu mil milions de pessetes de les inversions necessàries per dur a terme les obres més urgents i Ferrer va deixar clara la postura de l'executiu quan va dir que no volia «autopistes ni regalades».

El Govern suspèn

Després de l'estiu, *Diario de Mallorca* va publicar una enquesta en la qual tots els consellers, excepte el vicepresident Pere Sampol, suspensien en la valoració ciutadana, però es recuperaven un poc respecte a l'anterior enquesta d'abans de l'estiu en què el suspens era més general. El Govern també va fer pública una altra enquesta en la qual majoritàriament els ciutadans es mostraven a favor de l'ecotaxa i del desdoblament de les carreteres i assenyalaven que els temes mediambientals eren els que preocupaven més. El Govern ha pogut transmetre una impressió de major impuls polític, però la seva gestió no assoleix una valoració gaire alta.

En realitat, es pot parlar d'un Govern en crisi o és una sensació més aparent que real? Certament s'han encaminat alguns temes, però, segons les enquestes, la imatge en conjunt de l'executiu és lluny de recuperar-se espectacularment.

Carrer d'en Rubí, 5
Tel. 71 38 21
07002 Palma (Mallorca)

LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS

LLIBRES INFANTILS
I JUGUETES

LLIBRES DE TEXT

DISCOS I CASSETTES

SERVEI
DE LLIBRES
ESTRANGERS

Pianos Can Garcias

Pere Josep Garcias

C/ Joan Maura, Bisbe, 10 - Palma (Mallorca)
Tel. i Fax: 46 20 16

**VENDA DE PIANOS
VERTICALS I DE COA**

Primeres marques europees

BLÜTHNER • BÖSENDORFER • C. BECHSTEIN • FEURICH • FÖRSTER
FURSTEIN • GAVEAU • GROTRIAN-STEINWEG • HOFFMANN • IBACH
KEMBLE • KINGSBURG • OTTO-BACH • PETROF • PFEIFFER • PLEYEL
RAMEAU • RÖNISCH • RÖSLER • SAUTER • SEILER • SCHOLZE
STEINGRAEBER & SÖHNE • WAGNER • WEINBACH • ZIMMERMANN

Especialistes en pianos per a professionals i pianos d'estudi
El millor servei post-venda. Més de 50 anys d'experiència

AFINACIONS • REPARACIONS • RESTAURACIONS
LLOGUER DE PIANOS NOUS O RESTAURATS
INSTRUMENTS HISTÒRICS
(CLAVICÈMBALS • FORTEPIANOS • ORGUES LITÚRGICS)
PIANOS ELÈCTRICS • ACCESSORIS • TRANSPORTS

Celestí Alomar

«l'impost turístic representa la solidaritat entre
la indústria turística i l'espai»

ANTONI OLIVER

Entrevista

Celestí Alomar, conseller de Turisme, creu que s'ha de debatre quin és el model turístic de futur i que el Govern té l'obligació de perfilar aquest model, que es basarà en el fet de potenciar el turisme urbà i de dur a terme una política de renovació de zones turístiques i de conservació i recuperació d'espais naturals.

«El turisme es basa en la solidaritat entre els visitants i la societat receptora»

Creu que la temporada turística ha estat bona i que, encara que l'ocupació en l'hoteleria ha baixat lleugerament en termes generals, han estat tres mesos magnífics. Respecte a l'ecotaxa, creu que els hotelers han de contribuir a la millora de la qualitat de vida mitjançant aquest impost, que és una via per apropar més la societat a la indústria hotelera.

-Hem de partir del fet que l'impost turístic és una cosa nova en una zona com la nostra que viu d'un turisme de vacances i on pràcticament el turisme, de forma directa o indirecta, és el 85 per cent del PIB. Com qualsevol novetat, suscita reaccions contràries. La reacció contrària ha estat forta, més del que pensàvem. Però també s'ha de dir que no ha estat fora del context d'un interès per crear tensió política entorn del nou govern. Aquesta primera reacció ha passat, ara se'n parla menys, d'aquest tema, hi ha menys crispació i enfrontaments. El Govern, i entenc que la immensa majoria del sector hotel·ler, té interès per arribar a acords, per mantenir el diàleg. Una vegada

passada aquesta crispació, crec que serà possible el diàleg. Si en aquest període de debat hi ha hagut algunes declaracions que es pu-

guin haver malinterpretat, és el moment d'aclarir-les. El Govern en cap moment ha tengut la intenció de crispar o ferir indirectament a ningú.

-El projecte es pot modificar?

-El projecte de llei és al Parlament i a través de les esmenes que presentin els partits polítics es pot millorar aquest text. De la mateixa manera, hi ha una altra qüestió

importantíssima, que és el reglament del projecte de llei i aquí també hi ha molt per discutir.

-Què representa l'impost turístic, és el gran projecte estrella del Govern?

-És la voluntat d'anar cap a un nou turisme per entrar en el segle vint-i-u i aquest nou model està basat en la solidaritat entre els visitants i la societat receptora. També representa la solidaritat entre la indústria turística i l'espai, això és el que vol representar aquest projecte.

-Recentment ha tornat a sorgir el tema, dins els govern mateix, entre si l'impost turístic només s'ha de destinar a qüestions mediambientals, com diuen, almenys, una part d'Els Verds, o també pot destinar-se a millorar infraestructures i zones turístiques.

-Els objectius estan perfectament definits en dos documents del Govern. Un aprovat pel Parlament, que és la llei d'acompanyament del pressupost en què es crea el fons per recuperar espais turístics i naturals, i l'altre és el projecte de llei mateix, que és un projecte del Govern en conjunt, no és un projecte d'una part del govern o d'un partit. Aquests objectius són suficientment amplis per poder entrar en una transformació de les nostres zones turístiques i de les Balears en general. És a dir, hi entren els objectius cap a la millora de la qualitat de vida dels nostres residents, en àmbits com el medi ambient i els espais naturals, i la millora de les zones urbanes turístiques, on també hi ha els nostres residents, és a dir, per millorar el nostre producte turístic. El dia en què es defineixin els projectes i hi hagi reunions entre les conselleries de Turisme i Medi Ambient, no hi hau-

rà discrepàncies profundes. L'interès que ha despertat aquest impost, la novetat, el fet que sigui un impost finalista, sobre unes bases de solidaritat entre el visitant i la societat receptora, fa que aquest tema tenguí un interès informatiu i una certa magnitud, una sobredimensió que quan duim les coses a l'àmbit real fa que les coincidències siguin molt més grosses del que semblen a simple vista.

-La temporada turística ha estat tan negativa com han manifestat els hotelers?

-Segons les xifres del mes d'agost, la disminució de visitants ha estat d'un 0,2 per cent, és a dir, ha estat igual que l'any passat i s'ha de tenir en compte que l'any passat va ser un any rècord. L'augment de despesa turística, mitjana de despesa per turista, és del 5,6 per cent en temporada alta i això situa els ingressos en un increment del 8 per cent. D'altra banda, el nombre de treballadors, que l'any passat va ser molt polèmic perquè es va denunciar que hi havia hotels que feien feina amb plantilles per sota de les necessitats ja que no hi havia allotjament, etc., enguany pel que fa al nombre de treballadors en el sector d'allotjament s'ha ultrapassat la xifra de 50.000 persones, que és una xifra rècord, i el total del sector, restauració més allotjament, està creixent per sobre del 4 per cent respecte a l'any passat.

-Però l'ocupació hotelera baixa.

-És l'únic indicador que està baixant. A aquest indicador, sempre se li ha de donar una certa relativitat. L'ocupació hotelera és molt difícil de mesurar, però si donam per bona la sèrie d'aquests anys, s'han de tenir en compte tres factors que incideixen en la baixa de l'ocupació. D'una banda, hi ha més places, en segon lloc, l'estada mitjana per turista ha baixat, estam a 9,5 dies, i hi ha una tendència cap a la segona residència o a allotjar-se a llocs no turístics. No obstant això,

la valoració de la temporada és bona. Ha estat una magnífica temporada en ingressos, ocupació i visitants. Tan bona com la passada o millor, el que passa és que l'any passat es va distribuir més en el temps, hivern i estiu, i per illes i enguany pot ser que algun hotel·ler que tenia contractat un mercat per alguns dies o algunes setmanes en una zona concreta ho hagi passat malament. Però es pot dir que la temporada ha estat bona.

-Quina conclusió se'n treu, d'aquesta temporada?

-En primer lloc, que estam creixent molt en mesos de temporada alta i no tant en mesos de temporada baixa. Enguany, s'ha decrescut en temporada baixa i s'ha crescut en temporada alta a Mallorca, no així a Menorca i Eivissa. Això fa que hàgim de fer un sobreesforç per diversificar productes i mercats. Si no feim aquest esforç de diversificació, difícilment podrem aixecar la temporada baixa i mantenir la temporada alta. Aquesta és la conclusió que n'hauríem de treure.

-Què opina de les grans concentracions de majoristes de viatges (tour operators)?

-Des de les comunitats autònomes no podem fer cap actuació i, per tant, l'únic que puc fer-ne és una anàlisi. Difícilment ens podem oposar a això, el mercat va en aquesta direcció. Això implica unes condicions diferents i que poden ser

«El nombre d'empleats ha crescut en un 4% en la restauració i l'allotjament»

perilloses per a un tipus d'hotels mitjans i petits, en el quals es basen la majoria de les nostres petites empreses, també poden ser beneficioses per a la destinació en conjunt perquè hi pot haver un millor flux de visitants durant tot l'any. Hem d'intentar que els majoristes de viatges utilitzin la posició cada vegada més forta dins el mercat per a una millor distribució de fluxos i fer tot el possible perquè les nostres petites i mitjanes empreses tinguin a l'abast instruments per poder entrar dins el mercat amb unes condicions de competitivitat més favorables.

-Quins són aquests instruments que poden tenir les empreses per ser més competitives?

-Ja hem abordat aquest tema amb les empreses i el sector per veure com es pot fer front a aquesta situ-

ació. Essencialment s'ha de tenir un bon sistema d'informació del mercat turístic. En això estam fent feina a través d'Ibatur, per veure quina és la situació del mercat emissor i els competidors. En segon lloc, s'ha de fer un esforç en

ment, també es pot aplicar a un tipus de client molt fix dins hotels. En segon lloc, en el moment en què som una destinació molt habitual, això exigeix una diversificació d'activitat. És habitual que un vengui a jugar a golf, un altre a fer senderisme, etc. El nou tipus de turista té una tendència que s'ha d'explorar i és el turisme de ciutat. Cada vegada ens

gressos. La Conselleria fins ara ha estat facilitant aquest tema i ha estat cercant inversionistes, som en aquesta fase. En els pròxims mesos ha de cristal·litzar aquesta feina que fa més d'un any que estam fent amb una magnífica col·laboració amb l'Ajuntament i amb empreses que s'han interessat pel projecte. Crec que el palau de congressos a Palma és possible i s'ha de començar a realitzar en el proper any. És difícil fer prediccions en una situació com aquesta en què no hi ha doblers propis i s'han de cercar inversionistes de fora, però no és un objectiu inassolible, fora de la realitat, dir que l'any que ve s'ha de començar. A Menorca, dins el recinte firal que s'està construint, hi ha una part destinada a palau de congressos i això permetrà una oferta de congressos a Maó i a Eivissa. S'estan estudiant diverses possibilitats, però la inversió és grossa i s'han de cercar recursos de fora.

«Haurem de fer esforços per diversificar productes i mercats»

tot el que són noves tecnologies i noves fórmules de comercialització del producte turístic i, en tercer lloc, cal crear fórmules d'associacionisme a través de marques. Estam fent feina en aquestes tres línies, però l'any que ve s'ha de fer un sobreesforç per donar els instruments perquè les petites i mitjanes empreses es puguin col·locar bé enfront d'aquesta nova situació.

-El perfil de turista ha canviat als darrers anys. Quines són ara les característiques del turista?

-Tendim envers el que ja s'ha donat altres vegades en la història: cap a un turista de segona residència. I això és dóna perquè som una destinació madura, la gent ens coneix, hi ha un índex de repetició, és una destinació habitual que dóna unes garanties de seguretat en un concepte ampli de la paraula, amb facilitats de comunicació, etc. Ara l'accepció segona residència també s'ha d'entendre des d'un concepte ampli, en què entra el propietari, el qui lloga un aparta-

posicionam més com un país turístic, no tan sols com una destinació turística, això fa que la gent ens vegi com un conjunt i que la ciutat ja no tenguí la funció de destinació per fer excursions, sinó que tenguí un paper protagonista en el turisme de futur. Això s'ha de fer mitjançant el turisme de congressos, el turisme cultural, de compres o de cap de setmana. Les ciutats de les Balears -Palma, Eivissa, Maó i Ciutadella- s'han d'incorporar en aquests circuit de turisme urbà. S'han d'impulsar i crear activitats adreçades a aquest turisme.

-Es potenciarà el turisme de congressos? Continua el Govern amb la idea que Palma tenguí un palau de congressos important?

-Estam avançant en aquest tema. L'Ajuntament de Palma, que en aquest sentit és una institució important, ja ha avançat aquests dies un estudi per veure quin serà el futur de la façana marítima de Palma i en aquest avanç està prevista la construcció d'un palau de con-

-Quines actuacions du a terme el Govern en matèria de promoció exterior?

-Tenim un pressupost de promoció, que no creix, ben emprat i no hem de fer campanyes de publicitat costoses perquè la gent coneix la destinació. Proposam al Consell Rector intensificar la feina de promoció dins el mercat francès, italià i espanyol, això està aprovat, com també està aprovat fer un esforç pel que fa a les activitats culturals. D'aquí ve el suport a un festival de teatre, al festival Animar de cinema d'animació, és a dir, a

PAPERS PINTATS I PINTURES

Casa Pomar Flores

ARTICLES PER A ARTISTES
VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 72 14 83 - Fax 971 71 93 12
07002 - PALMA DE MALLORCA

Ses Piules
Estudi
de
Perruqueria

Carrer de Navarra, núm. 3, 1r - 07003 - Palma - Tel. 971 71 80 37

totes aquestes activitats que ens han de donar un tipus de turisme cultural. També intensificarem tot l'aspecte d'anàlisi de mercat.

-Hi haurà col·laboració, per exemple, amb la Conselleria de Treball i Formació per millorar els temes de la formació professional?

-Tenim des de fa temps certa col·laboració i el darrer conveni que s'ha signat ha estat per a l'Escola d'Hostaleria d'Eivissa, per fer-la conjuntament entre el Consell Insular, la Conselleria de Treball i la Conselleria de Turisme. Hi ha una bona col·laboració amb la Universitat, que té l'Escola d'Hostaleria i de Turisme. Amb la Universitat tenim dos consorcis i enguany estic molt content dels resultats de l'Escola d'Hostaleria, perquè ha fet una gran passa endavant, s'ha aconseguit que la meseria en hostaleria estigui reconeguda com a títol propi de la Universitat, i això és molt important. S'ha augmentat l'oferta d'estudis amb especialitats d'alimentació i begudes, també s'han donat més hores d'idiomes. L'altre consorci que tenim és amb el CITIP i està adreçat a la investigació, i en el Consell de Direcció s'ha incorporat el Ministeri d'Innovació Tecnològica de Madrid i som en una fase de llançament. En aquest aspecte anam una mica més endarrerits, però aquesta línia donarà uns resultats bons.

-Ara la Conselleria vol commemorar els cent anys de turisme i

vol fer-ne un debat. Quin balanç històric es pot fer d'aquests anys de turisme?

-En aquests moments ens trobam que hi ha una certa fractura social entorn del turisme, entre el que és la indústria turística, les persones concretes del sector i la resta de la societat. Això ens preocupa moltíssim i crec

que mesures com l'impost turístic poden ajudar a superar aquesta fractura. El fet que el sector contribueixi de forma solidària a la millora de la qualitat de vida, específicament en temes mediambientals i de recuperació de zones turístiques, pot ajudar també a superar aquest allunyament entre la indústria turística i la societat. Plantejada aquesta preocupació, des d'Ibatur es va considerar que seria interessant fer una campanya de debat per interessar la gent en aquelles qüestions que directament o indirecta són la base de la indústria turística. D'aquí va sortir el cicle «Futurisme», que té un doble sentit. És una referència al canvi de segle i a la conferència de Gabriel Alomar titulada «Futurisme», i també juga amb la idea de turisme de futur.

-Com comença aquest cicle?

-S'ha volgut començar per una qüestió que creim que és notícia i pot ser notícia aquests propers mesos i que és la funció dels grans

edificis dins les ciutats. Continuarem analitzant els fenòmens de globalització i els aspectes socials del turisme. Intervendran experts, com Javier Gómez Navarro, i voldríem ampliar el cicle enguany amb una anàlisi de la funció de la

«Tendim cap a un turista de nova residència»

ciutat. La ciutat no tan sols s'ha de veure com un escenari turístic, sinó que també s'ha de veure des del punt de vista de la gent que hi

**ESPECIALISTES
EN ARTICLES
DE MUNTANYA,
CÀMPING, ESQUÍ
I ESCALADA**

T'equipem per l'aventura

**ES
REFUGI**

Via Sindicat, 21 (pati interior)
Palma
Tel. 971 71 67 31
Fax 971 71 85 97
refugi@detallsport.es

viu i que també viu del turisme. Aquest seria el cicle d'enguany, en el qual ens agradaria que s'obris el debat i s'hi incorporassin persones expertes i també poder fer-hi una història àmplia del turisme. Ens agradaria que la societat civil i les associacions

-També aquest debat pot servir per definir un model nou de turisme?

-Definir el model futur és un treball que ja estam fent des de la Conselleria, a la qual un debat sempre ajuda, però és responsabilitat del Govern, de la Conselleria, no podem delegar aquesta responsabilitat a un procés obert i l'hem d'assumir

nosaltres com a administració. Efectivament, durant aquests mesos hem estat estudiant en profunditat què volem fer del turisme d'aquí fins al 2003. S'ha de parlar i definir el model de futur, és a dir, el model de creixement

i el tipus de turisme que volem. Això s'ha de concretar, essencialment, a través de dos instruments, d'una banda, la Llei general de turisme i, d'una altra banda, el Fons de Recuperació d'Espais Turístics i Naturals. A partir d'aquests dos elements seria bo arribar a un consens. Hi hauria d'haver un pacte global de política turística, aquesta és la feina del proper any i aquesta tasca no s'acaba en una legislatura. Després del debat que hi ha hagut sobre l'impost turístic, les postures s'han arribat a definir bé, se sap el que cadascú pensa i quins són els interessos col·lectius i el que pot aportar-hi cada un. Estic convençut que el sector turístic pot fer aportacions als interessos col·lectius. L'any que ve seria l'any per definir un projecte de turisme de futur.

«Hi haurà d'haver un pacte global de política turística, aquesta és la feina del proper any»

s'incorporassin en aquests procés i poder dur el cicle «Futurisme» als pobles de les Illes per mitjà de conferències sobre temes que ens preocupin i hi estiguin lligats.

Roldan

Cream espais per conviure

Eusebi Estada, 66 - 68 · 07004 Palma

Tlf.: 971 763 666 - Fax: 971 763 667

Internet: <http://www.roldan.es>

E-mail: roldanib@roldan.es

CULTE AL COS

- Disseny
- Ergonomia
- Durabilitat

BIBLIOTEQUES MUNICIPALS

CORT

Pça. Cort, 1

C.P. 07001

BLANQUERNA

Sant Joaquim, 9

C.P. 07003

S'ARENAL

Pça Rul·lan Garcies, 5

C.P. 07600

MOLINAR

Xadó, 7

C.P. 07008

RAFAL VELL

Pere Ripoll Palau, 9

C.P. 07008

SANTA CATALINA

Fàbrica, 34

C.P. 07013

SON RAPINYA

Catalina March, 4 A

C.P. 07013

ESTABLIMENTS

Pça. Immaculada, 3

C.P. 07010

SON FORTEZA

St. Isidre Llauredor, 25

C.P. 07005

GÈNOVA

Barranco, 22

C.P. 07015

SON GOTLEU

Regal, 105

C.P. 07008

EL TERRENO

Núvol, 1

C.P. 07015

POLÍGON DE LLEVANT

Ciutat de Querétaro, 3

C.P. 07007

COLL D'EN RABASSA

Albuera, 1

C.P. 07007

CASAL SOLLERIC

Passeig del Born, 27

C.P. 07012

SON XIMELIS

Cap Enderrocat, s/n

C.P. 07011

L'OLIVAR

Mercat de l'Olivar, 104

C.P. 07002

GABRIEL LLABRÉS

Antoni Planas Franch, 4

C.P. 07001

SANT JORDI

Pau Bouvy, 31

C.P. 07199

SON CLADERA

Cala Serena, 3

C.P. 07009

SA INDIOTERIA

Gremi Tintorers, 2

C.P. 07009

SIOPJ

Pere d'Alcàntara Penya, 11

C.P. 07006

De la costa de Can Picafort a la Colònia de Sant Pere

GASPAR VALERO

Can Picafort (torrent de Son Bauló) – necròpoli de Son Real – punta des Patró – torrent de Son Real – Son Serra de Marina – torrent de na Borges – s'Estanyol – Colònia de Sant Pere.

Començam l'excursió a l'extrem de llevant del nucli turístic de Can Picafort, denominat Son Bauló, ja que es troba en terrenys d'aquesta possessió desapareguda sota construccions turístiques. Vora el darrer hotel i a prop de la mar, a la denominada platja de Son Bauló, amb es Fondo de Son Bauló com a talassònim proper, travessam la desembocadura del torrent de Son Bauló, i iniciam un trajecte vora mar, per camí de terra o d'arena, segons els trams, en uns espais sovint ocupats per dunes fòssils. A la costa, sempre a la nostra esquerra, aviat queda la punta de na Patana, amb un búnquer de defensa marítima dels anys quaranta, seguida de la platja de na Patana. Mentre, a l'interior, sempre a la nostra dreta, s'estenen terrenys de garriga de la finca de Son Real. Aquest espai

constitueix una zona natural protegida, concretament amb la figura legal d'àrea natural d'especial interès (ANEI). La vegetació del primer front dunar es fa present amb lliris de mar, dits també assutzenes blanques (*Pancratium maritimum*) i amb cards marins (*Eryngium maritimum*); també hi ha exemplars de borró (*Ammophila arenaria*) i de savines (*Juniperus phoenicea*), que fixen les dunes. Poc més de deu minuts després de na Patana, arribam a un punt molt interessant de la costa mallorquina i de l'arqueologia de l'illa, la necròpoli de Son Real.

La necròpoli de Son Real

Constitueix un jaciment prehistòric funerari de singulars característiques, situat arran de mar, en la punta denominada dels Fenicis. Consta de prop d'un centenar de tombes datades a les darreres fases de la cultura talaiòtica, entre els segles VIII i III aC; originàriament n'hi havia més, ja que la mar ha avançat terreny. Presenten tipolo-

gies variades, bàsicament rectangulars, circulars i absidals. Aquestes darreres, denominades micronavetes, són les més abundants, ja que n'hi ha 31 exemplars; contenen dues fosses paral·leles, on es col·locaven els cadàvers, en posició fetal, amb els peus cap a l'absis. Les tres tombes circulars amb aparell regular contenen inhumacions col·lectives. Pels voltants hi ha també dues coves artificials.

A mitjan 1950, el rector de Can Picafort, Llorenç Vanrell comunicà als arqueòlegs l'existència del jaciment. El 1957, Lluís Amorós detallà a l'equip de la Fundació Bryant, que excavava Pol·lència, la importància de la necròpoli i aquell any començaren les excavacions, amb presència del professor Miquel Tarradell, que acabaren el 1959. Seguidament, es començà a excavar l'illot des Porros. Les troballes arqueològiques foren

S'arenal de
sa Canova.

Na Patana.

bàsicament joies i armes, tant de bronze com de ferro; en destaca una espasa d'antenes, conservada al Museu de Mallorca. Les tombes d'incineració contienien alguns collars de pasta vítria, d'origen púnic. Hi havia poca ceràmica; només n'és remarcable un vaset troncocònic amb dues anses. Cal destacar la presència de dos cranis trepanats, mostra de pràctiques mèdiques prehistòriques. Sembla que els enterraments per inhumació són els més antics (s. VIII-V) i després s'introduí la pràctica de la incineració (s. IV-III).

Després de la necròpoli, continuem per la costa, i passam vora restes de pedreres de marès. El camí és planer, sobre roca maresa o sobre terra, amb marques de llinyes de carros en alguns punts. Aviat podem observar de prop una de les torres que, a manera d'obelisc, s'alcen en aquesta contrada; com a curiositat, direm que es trac-

ta de punts que servien per orientar els exercicis de tir des dels vaixells de guerra. Així, arribam a l'altura de l'illot des Porros, una petita illa, de 3.000 m² de superfície, que sura a uns 70 metres de la costa. L'illot des Porros, relacionat directament amb la necròpoli de Son Real, fou també un lloc ocupat per tombes tardotalaiòtiques; concretament, hi ha tres sepultures de grans dimensions, potser destinades a enterraments de clans dirigents del poblat. S'hi localitzen tres edificis de planta semicircular, molt semblant a la dels santuaris, i que en part foren excavats en la roca mare. Miquel Taradell defineix aquest conjunt com a cambres funeràries, de tipologia sense semblança amb cap altre jaciment

de les Balears. Segons el moment cronològic, el sistema d'enterrament era diferent. Les restes més antigues, del s. V eren per incineració i les posteriors, fins a època romana, eren inhumacions. Les persones enterrades superaven els dos centenars. Les excavacions es realitzaren entre 1959 i 1962; recentment hi ha hagut noves campanyes arqueològiques.

Passat l'illot des Porros, deixam a l'esquerra la punta des Patró, amb un cap punxegut que arredossa una petita cala. Vora la caleta, actualment s'està excavant el que podria ser un santuari o alguna construcció del poblat proper a la necròpoli. Mentre, acompanyen la nostra ruta cards, lletreres i savines i, a la dreta, s'estén el pinar de Son Real.

Itineraris

Camí endavant, arribam a la platja de ses Assutzenes, a vegades ocupada per algues, seguida d'una caleta i d'una platja extensa denominada s'arenal d'en Casat, on es combina un litoral arenós amb trams de roca maresa. Al final de l'arenal, entra cap a la mar la

humida del torrent mostra una variada riquesa botànica, amb espècies com les jonqueres i el canyet; en zones més rocoses, hi trobam la rosella marina (*Glaucium flavum*) i saladines; dins la mar, els pescadors reconeixen el lloc anomenat es Fondo de Son

Real. Just abans del torrent, vora la costa queda un altre búnquer.

Poc després des Dolç,

enllaçam amb un camí ample, apte per a cotxes, vora la contrada dita ses Escorxes, i arribam a la urbanització de Son Serra de Marina, nom al qual podríem afegir el qualificatiu de *Nova*, per diferenciar-la de les cases velles del mateix nom. Ja en zona urbanitzada, passam en primer lloc el port esportiu del Club Nàutic, situat vora els indrets anomenats des d'antic la punta de sa Barraca i s'Home Mort, i continuam alguns centenars de metres vora uns espais ocupats per vials i cases, per on val la pena avançar ar-

ran de costa, amb un caminet que continua després del port esportiu, amb les cases de primera línia a la dreta. Encara podríem recercar els noms costaners i trobaríem topònims com es Corral des Mabres, es Bufador, es Desembarcador i la punta de sa Pesquera des Majoral.

Després de ses Pedreres i na Garcies, la urbanització de Son Serra de Marina acaba, amb un búnquer i un bar a la vora, i s'arriba a la desembocadura del torrent de na Borges, important curs d'aigua del llevant mallorquí. L'aigua embassada vora la desembocadura s'anomena l'estany del Bisbe, mentre que dins la mar es repeteix el nom de Fondo, seguit del nom del torrent. Aquesta zona humida és una àrea natural d'especial interès, amb gran riquesa de fauna (aus i mamífers) i de flora (joncs, canyet, corritjola...), amb el pinar, amb ullastres, romaní i arboceres, com a rerefons.

Després del torrent de na Borges, entram dins el terme municipal d'Artà, i comença la gran platja de sa Canova, coneguda amb el nom de s'Arenal, que amida devers 1,5 km de

La necròpoli de Son Real es trava en la punta denominada dels Fenicis

Punta Llarga de Son Real, amb un búnquer i les ruïnes d'una caseta de carabiners o de pescadors. Dos minuts després, passam vora una altra caseta, aquesta reformada, amb coberta d'un aiguavés. Poc després, ens surten a l'encontre les restes de la construcció dita la caseta des Civils, amb tres tamarells a la vora, seguida del punt anomenat es Serralot. L'etapa següent ens condueix a la platja des Dolç, situada a la desembocadura del torrent de Son Real, dit també des Ravellar o de Binicaubell. La zona

Necròpolis de Son Real.

llargada, en una costa verge, lliurada del ciment; per això, s'hi poden contemplar espècies vegetals com lliris blancs de marines, orquídiades, lletreres de duna, cards marins i també l'alfals marí (*Medicago marina*), amb càrritx en una segona línia. Passam ses Roquetes, sa Regata des Llop i es Tronc i, més endavant, es Bartolins i s'Entrada, on la costa avança cap al nord, amb els pins que s'apropen a la riba del mar i amb una petita torrentera. Al final de s'arenal de sa Canova, la costa s'alça alguns metres, amb un caminet que voreja l'aigua entre mates arrapades del vent i algun garballó. La punta de sa Barraca ens anuncia la presència propera de la urbanització de s'Estanyol, on arribam després de passar un torrent, denominat de s'Estanyol i també barranc de sa Canova, amb la punta de s'Estanyol vora la desembocadura; en aquest torrent es poden trobar les espècies endèmiques dites pa porcí (*Cyclamen balearicum*) i *Senecio rodriguezii*.

Amb construccions recents a la dreta, mantenim la posició propera a la costa i passam vora sa Pedra Girada, la cala de sa Porcella i la Punta Llarga de s'Estanyol, després de la qual la costa s'endinsa cap a migjorn, amb indrets com na Nicolaua i, vora una petita cala, na Destorba-jornals, seguida de cala Toró, amb alguns tamarrells pels voltants, on franquejam el jaç d'una torrentera, després de la qual continuam vora mar, amb un filferro a la dreta i una renglera de tamarrells. A l'altura de sa punta de s'Esquerda i de s'escull d'en Tort, passam un estret pas entre la costa tallada a l'esquerra i una reixa a la dreta, i enllaçam després amb la carretera de s'Estanyol a la Colònia de Sant Pere. Per asfalt, passam el torrent des Castellet, mentre a la dreta queda la urbanització moderna dita Montferrutx. Amb el proper gran port nou a l'esquerra i, a la dreta, la casa més antiga dita Cas Català i, més endins, el molí d'en Regalat, entrem al nucli urbà de la Colònia de Sant Pere, població fundada l'any 1880, en època preturística, on acabam l'excursió.

Torrent de Son Real.

Relojería Española S.L.

Fundada en 1885

Concessionari Oficial

Ω
OMEGA
LONGINES
SWISS WATCHES

⌚
TISSOT
Swiss Quality Time

RADO
Switzerland

OFFICIAL COSMONAUTS CHRONOGRAPH
★ **FORTIS** ★
SWISS WATCHES

CK
Calvin Klein
watches

⌚
PIERRE BALMAIN
SWISS WATCHES

SWISS ARMY

HAMILTON
AMERICAN • SINCE 1892

Plaça de Cort, 14

Tel. 971 721 563 • 971 724 344

Fax 971 714 369

Tendències

cinefàgia

Més marxistes que mai

MATÍAS VALLÉS

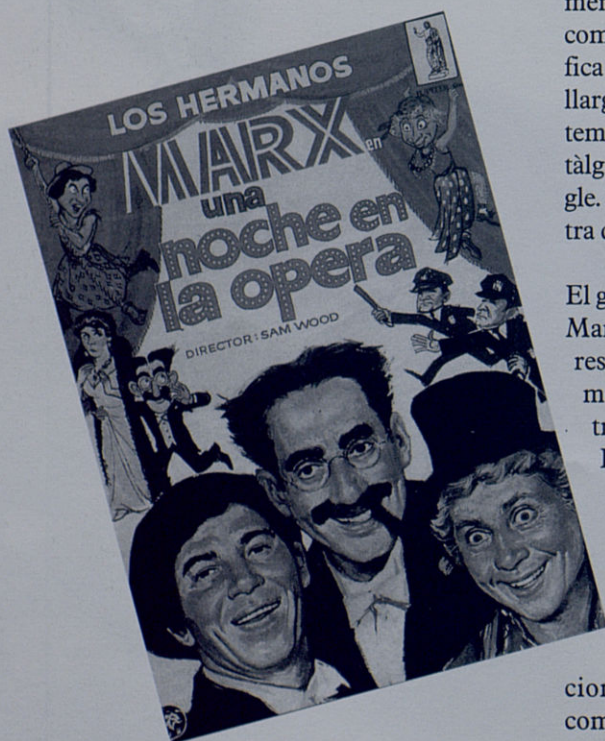
Tusquets reedita les incomparables *Memorias de un amante sarnoso*, de Groucho Marx. A Amèrica del Nord, fins a tres volums recorden els germans que varen renovar el marxisme en la primera meitat del segle XX.

Una biografia de Groucho –*The life and time of Julius Henry Marx*–, una recopilació de textos al voltant de la figura del fals bigotut –sempre hi ha hagut el dubte sobre si la seva prosa li pertany enterament o compta amb addicions del genial i aquí desconegut S. J. Perelmann– i un nou volum sobre la trajectòria dels cinc germans saturen el mercat nord-americà. El concepte Marx com a impuls literari continua incandescent des que el 1930 aparegué *Beds –Camas a Tusquets–*, el llibre de Groucho en el qual comparteix aquest singular artefacte de fàcil maneig amb diverses personalitats. Convé recordar que aquest breu desvariejament va veure la llum abans que començàs la carrera cinematogràfica de la família, desenvolupada al llarg dels anys trenta i quaranta. El temps, ajudat pel foc lent de la nostàlgia, depura les essències d'un segle. La cascada bibliogràfica demostra que els Marx són essencials.

El geni no sap què fa, i per això els Marx han de ser inclosos en tan restrictiva categoria. El seu humor no és autoconscient, al contrari del que passa amb Monty Python. Aquests llicenciats d'Oxford i Cambridge varen incorporar la deliberació a les seves rutines. La seva rebel·lió contra els canons constava d'un programa alternatiu, encara que fos revolucionari i desquiciat. Groucho i companyia són genials ja que el present es fa inexplicable sense la seva existència. El seu influx es troba tan repartit en centenars d'artistes, a més d'incorporat a la vida quotidiana, que cal excavar la seva

versió original. Se'ls pot odiar –igual que és fàcil odiar genis de l'Olimp creatiu com Dylan, The Beatles, Brando o Picasso–, però no és possible prescindir de la seva estela. Tots ells poden afirmar, amb el príncep del clàssic oriental, que «*cuando huyen volando de mí, yo soy sus alas*». A vegades, la inspiració es deté en l'entreson. En el seu darrer espectacle, Boadella ha homenatjat l'escena en què Groucho, vestit amb un pijama blanc de cos sencer, juga amb la seva imatge en un mirall. A *Daaalí*, és Ramon Fontseré el qui aprofita el mirall de *Las Meninas* per debatre sobre la màgia de Velázquez. Seria interessant esbrinar si el líder d'Els Joglars sabia que Dalí va escriure un guió adreçat als Marx. Es titulava *Paintings* i, d'acord amb la personalitat del seu autor, resultava totalment impossible de traslladar a la pantalla.

L'humor dels germans Marx és parlat i se centra en Groucho. No haurien transcendit si no hi hagués hagut la paraula. Els seus grotescs números musicals i mímics tenen la funció de daurar l'amarga píndola d'una subversió radical del llenguatge, a l'altura de Wittgenstein i en el camí que un dia va obrir Lewis Carrol. No sabem si Groucho va llegir *Alícia al país de les meravelles* –hauríem de rastrejar la dada en la biografia que Stefan Kanfer acaba de dedicar-li–, però ha arrosat amb les millors línies de tots els seus personatges i s'ha detingut, tal volta, en el capell boig. Aquesta verbositat explica la ingent quantitat de prosa per/sobre els germans Marx. Ja en els anys vint es produeix la fusió literària

entre un talent en potència – Groucho – i una revista que significaria el mateix que els germans per a la premsa mundial – *The New Yorker*. El bigotut va tenir temps fins i tot de publicar una obra teatral. Varen veure la llum la seva correspondència completa i les cartes de Groucho a la seva filla. A més d'un altre volum del seu fill Arthur, explícitament titulat *La vida con Groucho*, i a continuació *Hijo de Groucho*. Per raons òbvies, l'autobiografia de Harpo Marx es titula *¡Harpo habla!* Per arrodonir la nòmina fraternal, la filla de Chico va firmar *Creciendo con Chico*. També corren els guions d'*Una nit a l'òpera* o *Un dia a les curses*. L'obsessió arriba fins al punt que el xef de Groucho es va sentir obligat a desvetllar el tracte amb el seu cap.

És imprescindible lligar els Marx amb l'equip que els va envoltar, tot i que són ells que donen raó de ser al vincle. Varen ser un antecedent del descobriment actual del talent, la constatació que el capital humà és el major actiu de qualsevol empresa. Tanmateix, això no lleva mèrits als qui varen advertir-ne les possibilitats. Per exemple, al productor Irving Thalberg, que els obli-

gava a assajar el seu material davant d'una audiència abans de rodar i aprofitar així la seva experiència en el vodevil. També es fa difícil calibrar la importància real de Margaret Dumont, disposada a ser trepitjada mentre protagonitzava diàlegs com el següent:

Dumont: M'espanta que, quan faci un temps que estiguem casats, aparegui una al·lota més jove i m'oblidis.

Groucho: No diguis beneïtures. T'escriuré dos cops per setmana.

La prolongació natural del grup és Woody Allen, que són els germans Marx d'un sol home, d'igual manera que els germans Marx són la multiplicació –segons l'esquema trinitari de Groucho, Harpo i Chico a què els va reduir la Metro– de la personalitat de Groucho. Tanmateix, l'autor d'*Annie Hall* es va rendir als seus antecessors, com ho prova l'experiment que inclou a *Hannah i les seves germanes*. Són suficients uns segons de *Sopa de ganso* per remuntar el ritme d'aquesta estupenda pel·lícula. A canvi, el cineasta de Manhattan s'enfronta al complex cultural que ells mai no patiren. Groucho no aniria a diari al MOMA per embrancar-se en la contemplació i en l'estudi d'una de les obres exposades. A propòsit, convé no fer-se gaire il·lusions sobre l'orientació política del quartet. La correspondència del seu bigotut ideòleg ens mostra un home moderat en política, encara que aquesta qualificació equival a EUA a un

revolucionari. Groucho sovint ironitzava amb la possibilitat de ser candidat a vicepresident d'EUA «per experimentar la sensació inusual de no haver de parlar». I paradoxalment l'home que més ha fet pel caos al llarg del segle XX no perdia ocasió per reclamar ordre i concert. Un cop que es varen des-tapar els escàndols de l'Administració Nixon, va arribar a declarar per la ràdio que l'única esperança per a EUA era l'assassinat del seu president.

És molt difícil ressuscitar els germans Marx. Igual que passa ara mateix amb The Beatles, basta anunciar la publicació d'un llibre sobre la seva carrera perquè rebroti l'adoració. Gràcies a això, en els llocs més distants del Planeta sorgeixen joves que queden enlluernats per les seves pel·lícules, i que reflecteixen el seu astorament en la xarxa. Varen ser universals, des del seu naixement a *Los cuatro cocos* fins que varen rodar la seva darrera pel·lícula –*Love happy*–, juntament amb Marilyn Monroe. Si l'actriu era tan absurda com la descriu Billy Wilder, hauria estat una extraordinària germana Marx.

John Ulbricht i Angela von Neumann,

noces d'or amb la pintura

CRISTINA ROS

Es varen conèixer, poc abans de 1950, quan ambdós eren alumnes de l'institut d'art de Chicago. Ell, John Ulbricht (l'Havana, 1926), era un jove avantatjat, amb unes condicions innates per al dibuix. Ella, Angela von Neumann (Milwaukee, Wisconsin, EUA, 1928), era la filla d'un gran professor de dibuix d'aquest institut, que, a més a més, havia heretat el do per a l'expressió artística. De llavors ençà, Angela von Neumann i John

Ulbricht mai no s'han separat i tampoc no han deixat d'aprendre.

A partir del dia 23 de novembre, les obres d'aquest matrimoni d'artistes ocuparan el Casal Sollerí, planta baixa, entresòl i planta noble. I ho faran, no com a matrimoni, sinó com les dues personalitats que són. Cadascú tindrà el seu espai expositiu per a la revisió de la seva particular trajectòria. Un camí que va començar el 1946, quan ambdós començaren la seva formació artística, i que ara, en el moment de recorre'l amb la mirada, i també amb el sentiment, ha arribat més enllà dels cinquanta anys.

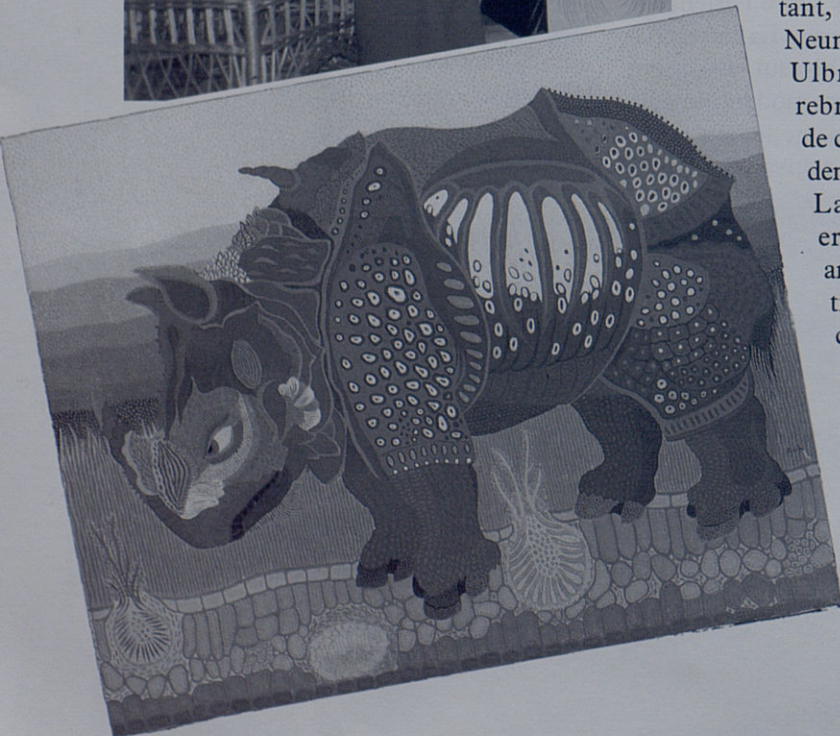
Però els inicis de l'exposició que aviat es podrà veure a Palma són en un d'aquests moments sortats amb els quals ens obsequia la vida. Fa poc més d'un any, potser no tant, Angela von Neumann i John Ulbricht varen rebre un parell de caixes procedents dels EUA.

La remitent era una vella amiga del matrimoni que, cansada de veure aquells grans bolic a casa seva o per un canvi de domicili imminent

—ara no ho record—, tornava al seus propietaris el gran embalum que li varen deixar abans d'emprendre un viatge per Europa, ara fa la fredolera de quaranta-sis anys.

En aquelles grans caixes hi havia el recorregut vital i artístic dels dos joves que un dia de 1954 decidiren recórrer Europa i, una vegada que descobriren Mallorca, varen posar casa i arrels. En aquells paquets que arribaven dels EUA hi havia els dibuixos i les pintures realitzats a l'institut d'art de Chicago. Tot i l'educació absolutament acadèmica que es desprèn d'aquestes obres, la model mateixa presenta un caràcter molt distint quan és dibuixada per John Ulbricht o per Angela von Neumann.

En aquells paquets hi havia, enrotllades, les teles que ambdós artistes havien pintat durant dos anys a Mèxic DF, on s'havien traslladat tot just casar-se gràcies a una beca obtinguda per Ulbricht. Però potser va ser Angela la que es va embeure més de la cultura, l'art azteca i l'artesanía d'aquell país. Les obres que realitzà a Mèxic no tan sols recullen la quotidianitat, la gent, els colors i les formes d'un poble que és ric de tot això, sinó que assentaren les bases del que seria el llenguatge d'aquesta artista. Foren dos anys d'estar a Mèxic, després dels quals es traslladarien als EUA de bell nou, a Denver, en concret, on John fou el director del museu d'art de la ciutat i Angela impartí classes de dibuix. També les obres realitzades a Denver arribaren l'any passat en aquelles enormes caixes. Si no les record malament, a diferència del que havia passat abans i sobretot del que succeiria després, hi havia un gran paral·lelisme entre les obres

d'un i les del altra. Corrien els anys 1953 i 1954, i ambdós s'entregaren a una pintura abstracta de caràcter geomètric i repetició d'elements de distints colors, que creaven ritmes molt marcats i efectes òptics. Així i tot, mentre els colors de les obres de John apareixen assossegats i sempre sobris, els que emprava Angela són el reflex d'una explosió cromàtica. Es marcaven les diferències, cada vegada més, a mesura que madurava l'obra d'aquests dos grans artistes. Així ho comentaven John Ulbricht i Angela von Neumann, l'any passat, en rebre aquelles obres de quasi cinquanta anys enrere. Hi havia molta, moltíssima obra, una selecció de la qual s'exposarà al Casal Solle-ric. Hi havia molta d'obra, i això que la trajectòria d'Ulbricht i de Von Neumann no havia fet més que començar.

Després vendria Mallorca, on s'instal·laren a mitjan anys cinquanta. Primer, a Deià, i tot seguit, a Galilea, des d'on encara avui contemplen les matinades i les postes de sol. De l'arrelament a l'illa i al poble d'aquest home i aquesta dona, en saben tots els qui han pogut compartir-lo: els veïns i els pagesos dels voltants de Galilea, però també, i molt especialment, els artistes joves que, en els anys seixanta i setanta, s'acostaven a ca seva per conèixer-los i mostrar-los la seva obra, i sempre trobaven paraules amigues.

Mentrestant, Angela havia definit el seu llenguatge, molt lluny del que marcaven les tendències dominants en la panoràmica internacional. Una naturalesa exuberant s'havia apropiat de la seva obra i havia creat una espècie de Paradís a la Terra. Papallones, peixos, arbres vermells o grocs d'infinites branques, conills alegres, el sol, les

flors i molts altres motius que, no per reconeixement i quotidians, estaven mancats de màgia. Tot a la seva obra era l'expressió de l'alegria, una esclat de color, que es treballava d'una forma absolutament minuciosa, amb milions de minúscules pinzellades, en el que Josep Melià va definir com un *naïf* conscient. Alhora, John s'havia entregat a una abstracció de pintura molt diluïda, de veladures i *frottages*, que proporcionaven un joc de textures de marcades zones obscures. Però a poc a poc, Ulbricht assumí les coses de la terra i de la quotidianitat de Mallorca, com si fossin seves o les volgués emmagatzemar. I a mitjan anys seixanta, esclata-sangs, codonys, esparde-nyes, cadires de boga, pebres... es convertiren en els protagonistes absoluts de la seva pintura. Un sol objecte o producte de la terra ocupava teles de format considerable, en un primer pla rigorós, d'exagerades dimensions. Tanmateix no hi havia ni una escletxa d'aquest recurs del pop: les coses d'Ulbricht sempre han estat banyades per la boira de la intimitat. I per això, alhora que Mallorca perdia les seves connotacions idíl·liques, el pintor nord-americà va aprendre a idealitzar-la. Dels anys vuitanta ençà, uns camps florits, d'extensió incalculable, uns camps somniats, d'una bellesa inverosímil, són el paradís pictòric al qual s'ha afer- rat. Mentrestant, a la vegada que immortalitzava els objectes més

senzills o mentre somniava paradisos, John Ulbricht ha fet alguns dels més bells retrats de personatges com Camilo José Cela, Josep Pla, Robert Graves o Joan Miró. Tot plegat, les obres de les caixes, els paradisos alegres d'Angela von Neumann, les boires de John Ulbricht, objectes i records es trobaran al Casal Solle-ric per mostrar les obres de dues vides paral·leles que han guardat, amb molta cura, la pròpia personalitat, aquesta gran parcel·la d'intimitat.

Tendències art

Tendències

llibres

BIEI MESQUIDA

Mira tradueix la «Divina Comèdia»

Aquest dos mil fa set-cents anys que el Dant va anar a Roma a guanyar el jubileu i sis-cents trentatres que va començar a escriure aquest text considerat universalment com un dels himàlaies de la lletra de tots els temps: la *Comèdia*. En català, el savi

Andreu Febrer al segle XV va traduir exactament aquests milers de versos d'onze síl·labes en tercines encadenades. Hi ha diferents versions del segle XX: a) la d'**Antoni Bulbena**, el 1908, resumida i en

prosa; b) la de **Narcís Verdaguer i Callis**, el 1920, en vers, però parcial; c) la de **Llorenç Balanzó**, el 1923, en prosa i en vers, i d) la de **Josep M. de Sagarra**, el 1940, que se cenyeix al sistema estròfic i mètric de l'original. Ara mateix acaba de sortir una nova versió de la *Divina Comèdia* (Editorial Proa) feta per **Joan Francesc Mira**, escriptor, filòleg, antropòleg i professor de grec de

la Universitat de València, que recoman amb entusiasme. Per què? Perquè Mira ha fet una traducció dels 14.233 versos, que es pot llegir com una narració i que està realitzada amb un llenguatge que transmet un mínim de l'artifici forçat i un màxim de la naturalitat. Els tres llibres del poema narratiu del Dant, *Infern*, *Purgatori* i *Paradís*, surten en un sol volum, amb el text original i el text català enfrontats (quina meravella poder anar llegint amb les bifidesa lingüística!) i amb 437 notes a peu de plana que il·luminen sentits *abscondits*. Mira va emprendre aquesta tasca com un desafiament personal i hi ha invertit dos anys, o sia, tres mil hores, com li agrada comptabilitzar la seva feina. Però confessa obertament que s'ha divertit moltíssim. Ha fet servir un català estàndard amb un *saborino* valencià magnífic (les primeres persones verbals acabades en *e*, les formes del subjuntiu, el lèxic, etc.). En resum: un llibre que no pot mancar a la tauleta de nit d'un bon lector.

Els clàssics ataquen de bell nou

El fi i discernidor crític Isidor Cònsul, ara director literari d'aquesta editorial, em va contar fil per randa la magnífica notícia: «Ara traurem "Clàssics Catalans", "Clàssics Universals", "Clàssics Orientals" i la "Biblioteca Literària", que són les col·leccions que intentaran, seguint la dita del bo, bonic i barat, arribar al màxim nombre de lectors. Cada obra

anirà acompanyada d'un estudi introductori fet per l'especialista que n'ha tingut cura. Hi haurà un disseny unitari realitzat per Ferran Cartes i Montse Plass, i el color de les cobertes serà l'únic element que diferenciarà una col·lecció i l'altra. Crec que els lectors que no s'han aturat d'adquirir clàssics com la *Iliada* i *Les mil i una nits* rebran amb joia aquestes noves obres.» Acab de llegir les dues primeres obres de la col·lecció «Clàssics Orientals», que es publiquen en

coedició amb la Universitat Autònoma de Barcelona i la Universitat de Barcelona, i que dirigeix Marisa Presas amb un prestigiós consell assessor, i no dubt de recomanar-les amb entusiasme. *L'art de la guerra* de Sunzi i *Daodejing*. *El llibre del 'dao' i del 'de'*, a cura de les sinòlogues Seán Golden i Marisa Presas, són dues obres que ens acosten saviesa oriental inconeguda. El primer és un compendi de filosofia xinesa primitiva i, alhora, és considerat com el primer -s. V aC- tractat d'estratègia militar conegut. M'ha fet molta gràcia que els lectors més apassionats d'aquesta obra siguin els tractadistes i militars d'arreu del món i, aïllats!, els empresaris que apliquen els sabers de Sunzi per a la formació dels seus executius, com s'ha fet al Japó tot al llarg de la segona meitat del segle XX. *El Daodejing* és com un tractat de meditació escrit amb una prosa plena de metàfores, analogies i paradoxes que propugna una observació delicada de la natura i que cal llegir a poc a poc i amb el cap ben obert. Quan acabes cada breu capítol, és com si t'haguessin aplicat un massatge i un missatge a les neurones. Escolta: «Saber no tenir coneixements és una virtut; no saber tenir coneixements és un error. El savi no erra, perquè erra en errar. L'única manera de no errar és errant en errar.» Emocionant!

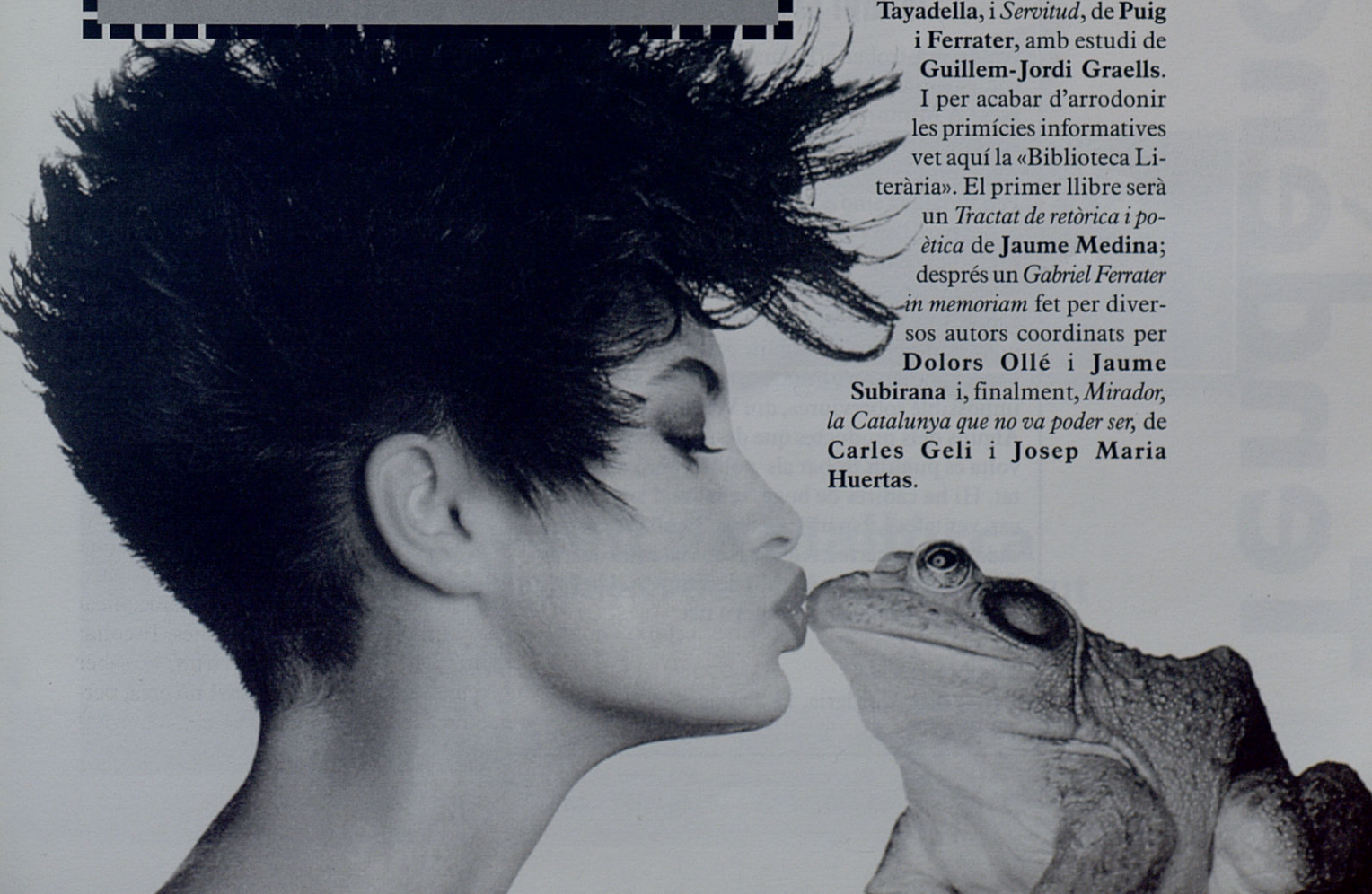
La página, una revista dedicada a la literatura balear

El número quaranta d'aquesta revista, que comprèn el període de juny-agost, té a la coberta una imatge de **Llorenç Villalonga** i a l'interior vuitanta pàgines dedicades a discernir la història més contemporània i l'estat actual de la literatura que es fa ara i aquí. **Pilar Arnau** inaugura el número amb una repassada, justa i molt personal, d'aquesta generació dels setanta. **Pere Rosselló** es veu en feines per resumir la poesia de Mallorca avui en les poques planes que té. **Paco Díaz de Castro** i **Antoni Xumet** completen el panorama poètic més jove mallorquí. **Bernat Joan Martí** fa un recorregut des del Romanticisme fins ara per contar-nos la literatura catalana a Eivissa. **Jaume Pomar** crea un anunci publicitari de **Llorenç Villalonga**. **Eduardo Jordá** explica l'obra de **J. C. Llop**. **Luisa Cotoner** ens desvetlla els me-

canismes de **Carme Riera**. **Maria Payeras** dibuixa un retrat de la vida i l'obra d'una poeta i mestra molt desconeguda: **Cèlia Viñas** i, també, del cunyat d'aquesta, el poeta **Josep Maria Llompart de la Penya**. **Margalida Pons** retrata **Blai Bonet** amb tots els colors de la passió lectora. **Perfecto Quadrado** i **Ruben Daniel Méndez** entrevisten aquest ermità de les lletres i afiligranat escriptor: **Cristóbal Serra**. **Ponç Pons** clausura el número amb una perspectiva de la literatura menorquina a la qual confegeix una antologia de poemes d'escriptors joves. El resultat és un panorama esbiaixat en el qual trobam a faltar una biobliografia dels autors més significatius i una antologia de textos. Emperò, donat el desert informatiu de la literatura que es fa a les Balears, consider que pot interessar els lectors curiosos.

I més clàssics

La col·lecció de «Clàssics Universals», dirigida per **Cònsul Broch** i el meu amic i professor **Jordi Llovet**, ha publicat títols tan emblemàtics –millor dit, tan essencials– com *La metamorfosi* de **Kafka** amb traducció i un estudi de Llovet mateix; *El vell Goriot*, de **Balzac** a cura del professor mallorquí **Gabriel Oliver** i *La poesia de Goethe*, amb traducció magnífica de **Feliu Formosa** i **Miquel Descot** i un estudi d'**Alfonsina Janés**. Perquè tu, Lector, en prenguis nota encara que no són a les llibreries, la col·lecció de «Clàssics Catalans» començarà amb *Els primers textos de la literatura catalana*, a cura de **Josep Moran** i **Joan A. Rabella**; *La punyalada* de **Marià Vayreda** a cura d'**Antònia Tayadella**, i *Servitud*, de **Puig i Ferrater**, amb estudi de **Guillem-Jordi Graells**. I per acabar d'arrodonir les primícies informatives vet aquí la «Biblioteca Literària». El primer llibre serà un *Tractat de retòrica i poètica* de **Jaume Medina**; després un *Gabriel Ferrater in memoriam* fet per diversos autors coordinats per **Dolors Ollé** i **Jaume Subirana** i, finalment, *Mirador, la Catalunya que no va poder ser*, de **Carles Geli** i **Josep Maria Huertas**.

Can Xerris 1923

Maria Àngels Bonnín és la propietària de Can Xerris, una botiga de fils de la plaça de la Quartera, a Palma. El seu besavi fou el qui va heretar el negoci familiar que, abans de la Guerra Civil, era merceria, sastreria i, a més a més, venia arròs, canyella, xocolata i cafè. «En aquells temps es deien botigues colonials, perquè hi havia un poc de tot», explica Maria Bonnín.

Als anys 40, el fet de dur dues comptabilitats, una per a la merceria i l'altra per als ultramarins, va fer que el negoci despatxàs només productes propis d'una merceria. Aquesta botiga, que ven tant a l'engròs com a petits clients, ha subministrat des de sempre materials als pobles de Mallorca, on tothom, sobretot la gent més gran, encara recorda Can Xerris. Entrar a la botiga, avui una mica oblidada a causa de la situació de barri marginal en què es troba i amagada per les obres de la plaça de la Quartera i carrers del voltant, és com fer-ho en el segle passat. Un enorme taulell de caoba, amb dues ranures damunt, per les quals s'introduïen les monedes de plata i d'or amb les quals pagaven els clients, presideix l'espai de venda.

Elàstic, tambors de brodar, tot tipus de fils, canemassos, cremalleres i calces és el que avui bàsicament ven Can Xerris. «No tan sols tenim clients de mitjana edat que vénen a comprar aquest material, també ve gent jove», diu Maria Bonnín, que assegura que fer punt mallorquí o brodar és una bona manera de fer-se passar els nervis, de reduir l'estrès.

Can Xerris. Plaça de la Quartera, 9. Palma. Tel. 971 71 31 58

Mimbrería Vidal, especialista en cordes

On es pot trobar a Palma qualsevol tipus de cordes, de diferents gruixàries i de colors variats, paners, tupadors de matalassos, graneres de palma o cucales per als ases? A Mimbrería Vidal, al carrer de la Corderia de Palma. Fa més de 40 anys, en aquesta barriada es podien trobar, almanco, una dotzena de negocis d'aquesta classe.

Avui, només se'n conserven tres o quatre.

Pep Vidal és l'amo d'aquest negoci, que va fundar el seu pare l'any 1955. Sortosament, la botiga no té els dies comptats com d'altres de la zona, ja que el seu fill pensa continuar amb el negoci familiar. «Nosaltres tenim el local en propietat i això fa que les despeses no siguin gaire grans. Així el negoci pot ser, més o manco, rendible, si no, seria impossible sobreviure», diu Vidal.

Alguns dels productes que despatxa la botiga tal volta es puguin trobar als pobles, però no a Ciutat. Hi ha cadires de boga, senalles d'anar a pescar, ventafocs, espart, etcètera. També es corden cadires per encàrrec. Aquest material es du d'Artà, Capdepera i en alguns casos de València. Un 90% del que hi ha al local està fet a mà.

Mimbrería Vidal
Carrer de la Corderia, 13. Palma
Tel. 971 71 12 43

Tenim una llengua que ens identifica oferiu-la demanau-la

El Consell de Mallorca

ofereix ajuts econòmics

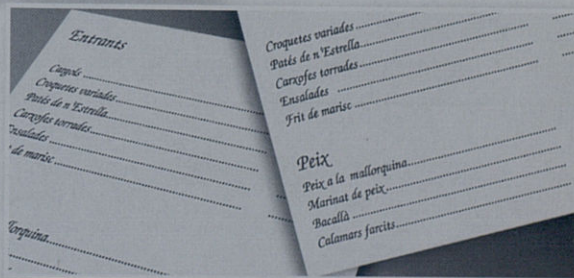
i assessorament lingüístic

als empresaris per a la

retolació dels establiments i l'edició

de material imprès (factures, albarans,

bosses, cartes de menú...) en català.

Consell de Mallorca
Departament de Cultura i Joventut

Per a més informació i assessorament:

Servei de Normalització Lingüística

Via Roma, 1 - 07012 Palma - Telèfon: 971 22 91 48 - Fax: 971 71 70 66

VOLTAM LA TERRA

AMB LA NOSTRA CULTURA

De Nova York al Japó; de Barcelona a Lisboa; de les Illes Balears a qualsevol part del món. Durant l'any 2000 hem impulsat més de 150 activitats a l'exterior: arts plàstiques, música, dansa, literatura, audiovisuals, teatre... Una gran riquesa creativa que ja es coneix arreu del món i a la qual continuam donant suport perquè els nostres artistes puguin superar l'obstacle de la insularitat.

CONSORCI PER AL FOMENT DE
LA LLENGUA CATALANA I LA
PROJECCIÓ EXTERIOR DE LA
CULTURA DE LES ILLES BALEARS

Per a més informació: tel.: 971 176 267. Fax: 971 177 383
www.culturabalears.net • asanso@dgcultura.caib.es

GOVERN
DE LES ILLES BALEARS

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Cultura

Quatre illes,
un país
cap frontera